

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA

**o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu
Slovenskej republiky za rok 2009**

**Bratislava
marec 2010**

Obsah

Zoznam používaných skratiek	3
Úvod	4
1 Kontrolná činnosť NKÚ SR za rok 2009	5
1.1 Zameranie kontrolnej činnosti	5
1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu	5
1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ	5
1.2.2 Výsledky tematických kontrol	11
1.2.3 Výsledky kontrol hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu vyčlenenými na vybrané programy a kontrol výkonnosti	13
1.2.4 Výsledky finančných kontrol	17
1.3 Výsledky kontrol v príjmovej časti verejného rozpočtu	17
1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy	20
1.5 Výsledky kontrol v oblasti informačných systémov	24
1.6 Výsledky medzinárodných kontrol	25
1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami	25
1.8 Realizácia výsledkov kontrol	27
2 Ostatné činnosti NKÚ SR	30
2.1 Stanoviská a správa NKÚ SR pre NR SR	30
2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a z KF	30
2.3 Plnenie funkcie vnútorného audítora EUROSAI	31
2.4 Súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi	32
2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb	32
2.6 Styk s verejnosťou	35
2.7 Medzirezortné pripomienkové konanie	36
2.8 Medzinárodné aktivity	36
3 Ľudské zdroje a hospodárenie	40
3.1 Ľudské zdroje	40
3.2 Rozpočtové hospodárenie NKÚ SR	40
3.3 Vnútorný audit	41
4 Aktivity NKÚ SR plánované na roky 2010 – 2012	41
Záver	42

Zoznam používaných skratiek

CR SR	Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky
CÚ	colný úrad
DR SR	Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky
DÚ	daňový úrad
EDA	Európsky dvor audítorov
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvo; na základe Lisabonskej zmluvy Európske spoločenstvo 30. 11. 2009 zaniklo a 01. 12. 2009 ho nahradila Európska únia ako jeho právny nástupca
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
EUROSAI	Európska organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
FNM SR	Fond národného majetku Slovenskej republiky
GP SR	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
INTERREG III	Iniciatíva Spoločenstva týkajúca sa transeurópskej spolupráce na podporu harmonického a vyváženého rozvoja európskeho priestoru
INTOSAI	Medzinárodná organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
IS	informačné systémy
ITMS	informačno-technologický monitorovací systém
KF	Kohézny fond
MDPT SR	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
NFP	nenávratný finančný príspevok
NKI	najvyššie kontrolné inštitúcie
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OR PZ	Okresné riaditeľstvo Policajného zboru
RO	riadiaci orgán
SOP	Sektorový operačný program
SORO	sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy
ŠR	štátny rozpočet
vláda SR	vláda Slovenskej republiky
VÚC	vyšší územný celok
VZN	všeobecne záväzné nariadenie

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2009

Úvod

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ SR za rok 2009 je predkladaná NR SR podľa čl. 62 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava SR“) a § 5 ods. 5 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NKÚ SR“).

Činnosť NKÚ SR v roku 2009 bola zameraná na splnenie úloh vyplývajúcich z jeho pôsobnosti podľa príslušných ustanovení ústavy SR a zákona o NKÚ SR. V súlade s koncepciou rozvoja NKÚ SR na roky 2007 až 2012, so zámerom priblíženia ku kontrolovaným subjektom i občanom, v apríli roku 2009 NKÚ SR otvoril svoju poslednú – ôsmu expozitúru a tým dobudoval sieť svojich regionálnych pracovísk s cieľom vytvoriť primerané podmienky pre efektívne plnenie úloh v oblasti kontroly subjektov územnej samosprávy.

V súlade so závermi kongresov INTOSAI a EUROSAI o postavení a úlohách NKI členských štátov pri riešení globálnych problémov spojených s finančnou a hospodárskou krízou, vrátane boja proti korupcii a podvodu, pokračoval v hodnotenom roku v prehlbovaní bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce s EDA, NKI krajín Vyšehradskej skupiny, Rakúska, Slovinska a ďalšími NKI, pri riešení úloh spoločného záujmu.

Súčinnosť NKÚ SR s EDA a príslušnými NKI si vyžiadala dôslednú implementáciu medzinárodných kontrolných štandardov INTOSAI na podmienky NKÚ SR. Zároveň, s cieľom podporiť plnenie úloh vyplývajúcich pre NKÚ SR z členstva v EÚ, prehĺbila sa strategická orientácia kontrolnej kapacity NKÚ SR na hospodárenie s prostriedkami fondov EÚ. Vzhľadom na limitované rozpočtové možnosti bola v NKÚ SR prijatá úloha zabezpečiť dôsledné uplatňovanie kritérií hospodárnosti pri zabezpečovaní úloh v oblasti výkonu kontroly a ostatných činností.

1 Kontrolná činnosť NKÚ SR za rok 2009

1.1 Zameranie kontrolnej činnosti

Výkon kontrolnej činnosti NKÚ SR je zabezpečovaný prostredníctvom trojročných plánov a nadväzujúcich ročných plánov kontrolnej činnosti. Zameranie a úlohy plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2009 – 2011 vychádzali z jeho pôsobnosti vymedzenej ústavou SR a zákonom o NKÚ SR, Konceptie realizácie kontrolnej činnosti expozitúr NKÚ SR od roku 2008, odporúčaní a úloh vyplývajúcich z členstva NKÚ SR v INTOSAI a EUROSAI, multilaterálnych a bilaterálnych dohôd s partnerskými NKI, z analýzy východiskového rámca rozpočtu verejnej správy, ako aj z odporúčaní výborov a poslancov NR SR.

V kontrolnej činnosti v roku 2009 väčšinu svojej kontrolnej kapacity NKÚ SR vyčlenil na kontrolu čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ so zameraním na dodržiavanie príslušných nariadení a usmernení EÚ pri využívaní zdrojov EÚ, najmä na dodržiavanie lehôt a správnosti implementácie a financovania programov, dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti, ako aj určeného účelu a miery ich využitia.

NKÚ SR v roku 2009 vykonal celkove 78 kontrolných akcií v 379 subjektoch. Viaceré kontrolné akcie mali kombinovaný charakter s tým, že sa v nich prelínali prvky kontroly súladu, výkonnosti, finančnej kontroly a kontroly plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolnými akciami. V roku 2009 NKÚ SR začal uplatňovať, v nadväznosti na medzinárodné kontrolné štandardy INTOSAI, aj kontrolu v oblasti informačných systémov subjektov v jeho kontrolnej pôsobnosti, zameranú na ich bezpečnosť, spoľahlivosť a korektnosť.

1.2 Výsledky kontrol vo výdavkovej časti verejného rozpočtu

V roku 2009 vykonal NKÚ SR vo výdavkovej časti verejného rozpočtu spolu 73 kontrolných akcií v 304 subjektoch.

1.2.1 Výsledky kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ

NKÚ SR vykonal v roku 2009 spolu 54 kontrolných akcií orientovaných, okrem iných oblastí, na čerpanie prostriedkov z fondov EÚ poskytnutých v rámci operačných programov z programových období 2004 – 2006 a 2007 – 2013. V rámci kontrolných akcií ukončených k 31.12.2009 bolo skontrolovaných celkom 211 subjektov.

V rámci ukončených kontrolných akcií bolo zistených 1 021 nedostatkov rôzneho významu. Kontrolné zistenia poukázali na slabé miesta a rizikové oblasti, či už v systéme riadenia a kontroly, alebo pri využívaní disponibilných zdrojov EÚ. Medzi najčastejšie nedostatky patrili porušenia ustanovení zmlúv o poskytnutí NFP alebo grantu. Tieto nedostatky sa vyskytovali vo všetkých kontrolovaných programoch. Častým zistením bolo nedodržanie zákona o účtovníctve, zákona o rozpočtových pravidlách a zákona o cestovných náhradách. Kontroly tiež poukázali vo viacerých prípadoch na uhradenie položiek, ktoré neboli v rozpočte projektu a na nedodržiavanie zákona o verejnom obstarávaní. Opakovane bolo zistené nevykonávanie alebo nesprávne vykonávanie predbežnej alebo priebežnej

kontroly, a tým nedodržanie zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite. Nedostatky v systéme riadenia a kontroly boli zistené vo vybraných operačných programoch programového obdobia 2007 – 2013. Viaceré sa však opakovali už z programového obdobia 2004 – 2006 alebo z predvstupovej finančnej pomoci.

NKÚ SR v pozícii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a KF programového obdobia 2004 – 2006 vykonal **kontrolu systémov riadenia a kontroly vybraného SORO vo vzťahu k ŠF a KF programového obdobia 2004 – 2006**. Preverený bol systém riadenia a kontroly SORO, jeho funkčnosť, spoľahlivosť a efektívnosť.

Záveru kontroly poukázali na nedostatky v oblasti ochrany finančných záujmov ES, najmä v zosúladovaní evidencie pohľadávok so stavom v účtovníctve, ako aj kontrol operácií a systémových auditov, kde sa nedostatky týkali nedostatočnej podpornej dokumentácie a formulácie zistení. NKÚ SR analyzoval všetky zistené nedostatky za celé obdobie realizácie programového obdobia 2004 – 2006 súvisiace priamo s projektmi alebo so systémom implementácie ŠF a KF a posúdil činnosť na nápravu zisteného stavu, ako aj úroveň sledovania plnenia odporúčaní na odstránenie nedostatkov zistených jednotlivými kontrolnými orgánmi. Z analýz vyplynulo, že chybovosť neprekročila pri žiadnom z kontrolovaných projektov tolerovateľnú úroveň 2 % hodnoty kontrolovaných oprávnených výdavkov na programy ŠF a projekty KF a že zistené nedostatky sa odstránili alebo boli v štádiu odstraňovania.

V pozícii orgánu zodpovedného za vydávanie vyhlásení o ukončení pomoci zo ŠF a KF bola vykonaná **kontrola projektov ISPA/KF, ktorých doba realizácie skončila 31.12.2008**. V rámci 5 vybraných projektov boli preverené systémy riadenia a kontroly v dvoch vybraných SORO a v zodpovednom orgáne, ako aj úroveň plnenia úloh a zodpovedností pri implementácii projektov ISPA, ktoré prešli do KF. Fyzická realizácia projektov bola overená priamo na mieste u 5 konečných prijímateľov pomoci.

Kontrolou zistené nedostatky sa týkali najmä vedenia účtovníctva, záverečných správ, informovanosti, prípravy projektovej dokumentácie a publicity. I napriek týmto nedostatkom NKÚ SR získal celkové primerané uistenie, že systémy riadenia a kontroly sú účinné, a že výdavky zahrnuté v certifikovaných výkazoch 5 kontrolovaných projektov ISPA/KF sú správne a zodpovedajú právnym predpisom a pravidlám EÚ a SR. Z toho dôvodu pri všetkých 5 projektoch bol výrok NKÚ SR vo vyhláseniach o ukončení pomoci pozitívny (t.j. bez výhrad). NKÚ SR na základe výsledkov kontroly potvrdil platnosť žiadostí o vyplatenie konečných zostatkov, ktoré má EK doplatiť SR na ukončené kontrolované projekty.

Kontrola projektu ISPA/KF, ktorého doba realizácie skončila 30.04.2009 bola zameraná na projekt „Modernizácia železničnej trate Šenkvice – Cífer a staníc Rača – Trnava na Slovensku“ (opatrenie č. 2001/SK/16/P/PT/003) za účelom preveriť, či finančné prostriedky EÚ a SR, poskytnuté na financovanie projektu, boli použité v súlade s predpismi a pravidlami EÚ a SR a so zmluvnými záväzkami. Kontrolovanými subjektmi boli zodpovedný orgán, dva vybrané SORO a konečný prijímateľ pomoci.

Celková chybovosť zistená v rámci všetkých vykonaných kontrol a auditov – nielen NKÚ SR, ale aj ostatných orgánov SR a ES – neprekročila tolerovateľnú úroveň 2% hodnoty kontrolovaných oprávnených výdavkov na projekt v rámci kontrol vzorky. Zistené nedostatky boli odstránené alebo boli v štádiu odstraňovania a nemali dosah na správnosť vykázania

výdavkov EÚ a ŠR na kontrolovaný projekt a z toho dôvodu bol výrok NKÚ SR vo vyhlásení o ukončení pomoci pozitívny. Vo vyhlásení NKÚ SR potvrdil správnosť sumy 11,7 mil. EUR požadovanej od EK v žiadosti o záverečnú platbu na projekt.

Kontrola ŠF – ESF 2004 až 2006, so zameraním na SOP Ľudské zdroje, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3 a Programový dokument Iniciatívy Spoločenstva EQUAL (názov programu), bola vykonaná v RO a v dvoch vybraných SORO a u 24 konečných prijímateľov pomoci. Preverený bol systém riadenia a kontroly, jeho funkčnosť, spoľahlivosť a efektívnosť pri implementácii kontrolovaných programov, ako aj fyzická realizácia priamo na mieste u konečných prijímateľov pomoci.

Zo záverov vykonaných kontrol vyplynulo, že preverené programy vykazovali uspokojivú úroveň čerpania alokovaných zdrojov EÚ na programové obdobie 2004 – 2006 a nehrozí riziko straty finančných prostriedkov z dôvodu ich nedočerpania v stanovenej lehote. Nedostatky boli zistené v systéme riadenia a kontroly a to v oblasti vzdelávania, ochrany finančných záujmov ES a vnútorného kontrolného prostredia. U konečných prijímateľov pomoci kontrola poukázala na nedostatky v oblasti verejného obstarávania, účtovníctva, na porušenia finančnej disciplíny a na nedodržiavanie niektorých ustanovení Zmluvy o NFP. Pozitívne však možno hodnotiť, že u všetkých 24 kontrolovaných konečných prijímateľov pomoci neboli odhalené nedostatky súvisiace so samotnou fyzickou realizáciou projektov, a teda finančné zdroje EÚ a ŠR boli použité na ciele, na ktoré boli určené a prispeli k rozvoju vo finančne podporovanej oblasti príslušného opatrenia programov ESF.

Kontrolu projektov financovaných z prostriedkov ESF – Iniciatívy Spoločenstva EQUAL vykonal NKÚ SR u 5 konečných prijímateľov pomoci so zameraním na plnenie ich povinností, reálnosť, oprávnenosť, správnosť, aktuálnosť, neprekrývanie nárokových výdavkov a verejné obstarávanie.

Záverov kontroly poukázali na nedostatky v oblasti ochrany finančných záujmov ES a vo verejnom obstarávaní. RO si neplnil dôsledne povinnosť poradného orgánu. Dvaja koneční prijímatelia (nezisková organizácia a nadácia) v čase výkonu kontroly už nemali zamestnancov podieľajúcich sa na implementácii projektu v pracovnoprávnom vzťahu a nadácia už ani nevykonávala žiadnu činnosť. V dôsledku uvedeného koneční prijímatelia nepredložili relevantné doklady na posúdenie oprávnenosti výdavkov v čase stanovenom pre výkon kontroly.

Kontrola aktuálneho stavu využívania finančných prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti v programovom období 2007 – 2013 bola vykonaná vo vybranom RO a vo vybranom SORO pre predmetný operačný program.

Pri čerpaní finančných prostriedkov na technickú pomoc v rámci kontrolovaného operačného programu bolo zistené nedodržanie niektorých všeobecne záväzných právnych predpisov a nedostatočná úprava zmluvných vzťahov.

Nedodržanie ustanovení Občianskeho zákonníka bolo zistené najmä v tom, že zmluvy boli v určitých ustanoveniach nezrozumiteľné, nejednoznačné, nevymedzovali presný rozsah delegovaných činností, obsahovali nesúlad medzi údajmi v zmluvách a údajmi v prílohách k týmto zmluvám a uvádzali nesprávne vzájomné finančné plnenie. Nedodržanie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy bolo zistené v prípadoch nehospodárneho použitia finančných prostriedkov, ako aj pri nesprávnom zatriedovaní výdavkov podľa ekonomickej

rozpočtovej klasifikácie. Nedodržanie zákona o účtovníctve bolo zistené v prípadoch, keď faktúry neboli doložené preukázateľnými dokladmi, resp. na faktúrach chýbalo popri vecnom overovaní kódové označenie podľa príslušných projektov, aby sa zabezpečila jednoznačná príslušnosť faktúr k realizovaným projektom.

Kontrolou bolo tiež zistené, že plánované výzvy podľa harmonogramov SORO na roky 2008 a 2009 neboli dodržané. Nevyhlasovanie plánovaných výziev alebo ich oneskorené vyhlasovanie zvyšovalo riziko, že finančné prostriedky nebudú čerpané včas a v plnej výške.

Kontrolou hospodárenia s verejnými prostriedkami vynaloženými v zmysle zmluvy o poskytovaní služieb na realizáciu Operačného programu Technická pomoc na roky 2007 – 2013, prioritná os č. 1 bolo zistené, že kontrolovaný RO nedostatočne uplatňoval princípy verejného obstarávania pri zadávaní predmetnej zákazky najmä tým, že výzvu na predkladanie ponúk neuverejnil verejne prístupným spôsobom, vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch uviedol rozdielne požiadavky na typ zmluvy, ktorá sa mala na dodávku predmetu zákazky uzavrieť a nepreukázal, z akej ceny predpokladanej hodnoty zákazky vychádzal v čase uverejnenia výzvy.

Kontrola vybraných národných projektov realizovaných v rámci SOP Ľudské zdroje, financovaných z ESF, implementovaných SORO pre SOP Ľudské zdroje bola vykonaná v troch subjektoch. V dvoch subjektoch kontrola zistila nedostatky pri dodržiavaní časového harmonogramu realizácie projektu, pri určení výšky prvej zálohovej platby a pri vykazovaní aktuálnych údajov na jednotlivých položkách upraveného rozpočtu v žiadostiach o platbu. V procese verejného obstarávania, realizovaného v rokoch 2007 a 2008, bolo zistené nedodržanie smernice o zadávaní zákaziek a metodického pokynu SORO, keď niektoré výzvy na predloženie cenovej ponuky neobsahovali predpísané náležitosti, predovšetkým špecifikáciu kritérií pre vyhodnotenie ponúk a spôsob určenia ceny. Ďalej bolo zistené nepoistenie majetku nadobudnutého z prostriedkov ESF a nedodržanie zákona o rozpočtových pravidlách.

Kontrolou prostriedkov EÚ poskytnutých prijímateľom pomoci v rámci SOP Ľudské zdroje bolo v 35 kontrolovaných subjektoch územnej samosprávy preverených 41 projektov spolufinancovaných z prostriedkov ESF v rámci SOP Ľudské zdroje.

Porušenie príslušných ustanovení zmlúv o poskytnutí NFP bolo zistené v 32 kontrolovaných subjektoch a týkalo sa realizácie 37 projektov, t.j. 90,2 % z celkového počtu kontrolovaných projektov. Medzi najčastejšie nedostatky vecnej realizácie projektov patrilo nedodržanie časového harmonogramu realizácie projektu, neinformovanie RO, resp. SORO o zmenách pri realizácii projektov, neúplné a nespoľahlivé informácie v monitorovacích správach, nevyhotovenie a nezaslanie monitorovacích správ RO, resp. SORO v stanovených termínoch. Nesplnenie niektorých zo stanovených ukazovateľov bolo zistené pri 12 projektoch. Nesplnenie ani jedného zo stanovených ukazovateľov bolo zistené pri 2 projektoch. Výsledky kontroly potvrdili aj nedostatočnú účinnosť a spoľahlivosť vnútornej kontroly.

Kontrola pripravenosti na čerpanie a čerpania prostriedkov v rámci Operačného programu Vzdelávanie a Operačného programu Výskum a vývoj v programovom období 2007 – 2013 bola vykonaná v RO a v príslušnom SORO pre štrukturálne fondy EÚ za obdobie od roku 2007 do 24.04.2009.

Výsledky kontroly poukázali na nedostatky v systéme elektronického predkladania žiadostí o NFP. Verejný portál ITMS nespĺňal požiadavky spoľahlivosti. Užívatelia systému sa museli prispôbovať jeho možnostiam, namiesto toho, aby sa systém prispôbil reálnym potrebám implementačných procesov.

Preverením spôsobu vykonávania povinností vyplývajúcich pre RO zo systému riadenia ŠF a KF pri implementácii formou národných projektov s priamym zadáním bol zistený značný časový odstup medzi vyhlásením národného projektu a uzavretím zmluvy o poskytnutí NFP, ktorý v zistených prípadoch predstavoval viac ako 6 mesiacov, čo ohrozuje termín realizácie projektu a napĺňanie jeho cieľa.

Kontrola pripravenosti na čerpanie a čerpania prostriedkov v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia v programovom období 2007 – 2013 bola vykonaná v RO a v SORO.

Kontrolou boli zistené nedostatky v postupoch pri pripravenosti na čerpanie a čerpaní prostriedkov. Týkali sa najmä nedodržania termínov zaslania návrhu výzvy RO, nedodržania termínov registrácie žiadostí o NFP, chýbajúcich náležitostí na potvrdeniach o prijatí žiadostí a v evidenčnej knihe žiadostí, nesprávneho schválenia projektu, atď. Nedostatky boli zistené aj v komunikácii, resp. spolupráci medzi RO a SORO, ako aj medzi jednotlivými odbormi RO. V SORO boli zistené problémy v oblasti ITMS, ktoré spôsobovali nedodržanie termínov podľa interného manuálu procedúr.

Kontrola Národného projektu XI financovaného z ESF bola vykonaná v 32 subjektoch. Kontrolou Národného projektu XI – Teoretická a praktická príprava zamestnancov na získanie nových vedomostí a odborných zručností boli zistené viaceré nedostatky, napríklad:

Na obdobie roku 2009 (až do obdobia ukončenia realizácie projektu) nebola zabezpečená realizácia projektu podľa časového harmonogramu. Kontrola poukázala na nedodržanie zákona o verejnom obstarávaní, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákona o účtovníctve. Z hodnotenia ukazovateľov úspešnosti projektu vyplynulo, že merateľné ukazovatele projektu neboli presne a správne definované a stanovené očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov boli hlboko poddimenzované.

Zmluvy o poskytnutí NFP boli v priebehu realizácie projektu viackrát upravované dodatkami, čo negatívne vplývalo na plynulé čerpanie NFP, resp. plynulú realizáciu projektu. Kontrola projektov u zamestnávateľov nebola dostatočná.

Kontrola dodržiavania podmienok poskytovania finančných prostriedkov ŠR a Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre program cezhraničnej spolupráce SR – ČR bola vykonaná vo vybranom RO so zameraním na Operačný program cezhraničnej spolupráce SR – ČR, prioritná os číslo II - Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia za obdobie od 01.01.2008 do 31.05.2009.

Výsledky kontroly poukázali na nedodržanie termínov stanovených pre uzatvorenie zmlúv o poskytnutí NFP z uvedeného Operačného programu s úspešnými žiadateľmi. Zmluvy kontrolovaný subjekt neuzatvoril do konca kontrolovaného obdobia (31.05.2009) a tiež nedodržel termín uzatvorenia dohôd o spolupráci partnerov, ktoré predchádzajú uzatvoreniu uvedených zmlúv. Uvedené skutočnosti predstavovali rizikový faktor čerpania prostriedkov.

Kontrolu programu na podporu verejného sektora pri budovaní infraštruktúry pre rozvoj podnikania v oblasti priemyslu a služieb vykonal NKÚ SR v Slovenskej agentúre pre rozvoj investícií a obchodu (ďalej len „SARIO“) a u 3 vybraných konečných prijímateľov pomoci.

Kontrola ukázala, že kvalitatívne kritériá realizovaného projektu ako obsadenosť a počet firiem usadených vo finančne podporených priemyselných parkoch a niektoré merateľné ukazovatele a indikátory neboli naplnené.

Kontrolou konečných prijímateľov boli zistené porušenia zmluvy o poskytnutí NFP v hláseniach o priebehu realizácie projektu, zoznamoch indikátorov a v hláseniach o začatí realizácie projektu, ktoré boli zasielané oneskorene. V jednom prípade neboli naplnené hodnoty indikátorov projektu stanovené v zmluve o poskytnutí NFP, čím bola porušená finančná disciplína podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Jeden kontrolovaný subjekt neplnil hodnotu indikátora „Počet novovytvorených pracovných miest“ za rok 2007. NKÚ SR pri kontrole postupov verejného obstarávania v jednom prípade zistil, že konečný prijímateľ pri výbere dodávateľa stavebných prác nekonal maximálne hospodárne. Kontrolou v SARIO bolo zistené aj nedodržanie zákona o archívoch a registratúrach.

Viacere nedostatky zistil NKÚ SR ***kontrolou dodržiavania podmienok poskytovania finančných prostriedkov v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast – podopatrenie 1.1.1. Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov a dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynaložených finančných prostriedkov v rámci SOP Priemysel a služby – opatrenie 1.1. Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb (schémy de minimis)***, ktorú vykonal v SORO a u 10 vybraných príjemcov pomoci.

Pri kontrole hospodárenia s verejnými prostriedkami schémy DM-005/04 na podporu existujúcich a začínajúcich podnikateľov a efektívnosti vynaložených prostriedkov u príjemcov pomoci bolo zistené nedodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov a zmluvných podmienok, najmä:

- zákona o účtovníctve tým, že príjemca pomoci v rámci projektu neúčtoval oddeleným účtovaním v účtovných knihách na analytickom účte, uhradil faktúru za montáž časti strojného zariadenia bez vyjadrenia mernej jednotky a množstva,
- zákona o verejnom obstarávaní, keď kontrolovaný subjekt nepostupoval v súlade s určenými podmienkami účasti uchádzačov uvedenými v súťažných podkladoch, neodoslal oznámenie do 5 dní odo dňa otvárania ponúk, s úspešným uchádzačom neuzavrel zmluvu v lehote viazanosti ponúk a nezrušil použitý postup zadávania zákazky,
- Občianskeho zákonníka, keď príjemca pomoci nedodržel zákonom stanovenú záručnú lehotu na predmet zákazky minimálne 24 mesiacov,
- Obchodného zákonníka, keď v kúpnej zmluve na dodávku strojných zariadení nedohodol ich cenu a ani nestanovil spôsob jej dodatočného určenia,
- zmluvných podmienok, keď:
 - operácie týkajúce sa projektu neboli osobitne zaznamenávané a vykazované,
 - prístroje a zariadenia nadobudnuté z prostriedkov NFP neboli v čase od odovzdania zhotoviteľom do termínu uvedenia do užívania poistené,
 - požadované zmeny harmonogramu realizácie projektu vykonávateľovi boli predložené oneskorene,

- miesto realizácie projektu nebolo označené zreteľne, jasne a čitateľne na mieste dostupnom širokej verejnosti s označením spoluúčasti EÚ,
- príjemcovia pomoci nepredložili vykonávateľovi na predpísanom tlačive Plán platby, nedodržali termín Hlásenia o priebehu realizácie projektu v stanovených termínoch, nenahlásili vyhodnotenie indikátorov v stanovených termínoch, nepožiadali o zmenu indikátorov počas realizácie projektu, nenaplnili plánované hodnoty indikátorov, nežiadali o povolenie vykonania zmeny v Zmluve a nezaslali Oznámenia o prijatí minimálnej pomoci.

Kontrolou bolo ďalej zistené predlžovanie lehoty registrácie, formálnej kontroly žiadostí o poskytnutie NFP a odborného hodnotenia projektov.

1.2.2 Výsledky tematických kontrol

V roku 2009 NKÚ SR vykonal tematické kontrolné akcie s osobitným zameraním na problematiku realizácie projektu zavedenia jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva, verejného obstarávania zákaziek, realizácie investičných akcií, hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na účasť SR na výstave Expo Zaragoza, použitia verejných prostriedkov v Slovenskom olympijskom výbore, hospodárenia vybraných krajských úradov životného prostredia a nákupu výpočtovej techniky a licencií.

Na základe odporúčania vlády SR vykonal NKÚ SR na MF SR *kontrolu postupov a finančného plnenia MF SR pri realizácii projektu zavedenia jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva*, ktorý bol čiastočne financovaný aj z prostriedkov EÚ. Preverení oprávnenosti použitia finančných prostriedkov, dodržiavania zásad hospodárnosti a účelovosti pri ich využívaní, ako aj preukázateľnosti oprávnených výdavkov na realizáciu projektu NKÚ SR zistil, že základný cieľ projektu zavedenia jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva bol splnený. Implementovaním princípov medzinárodných účtovných štandardov pre verejný sektor do všeobecne záväzných právnych predpisov bolo vytvorené primerané legislatívne prostredie pre uplatňovanie nových postupov v oblasti metodiky účtovníctva a štandardizácie finančného výkazníctva tak na úrovni účtovných jednotiek, ako aj na úrovni konsolidovaných celkov a celého verejného sektora.

Kontrola dodržiavania stanovených podmienok verejného obstarávania zákaziek vo vybraných kapitolách štátneho rozpočtu bola vykonaná v 14 subjektoch. Preukázala v oblasti verejného obstarávania viaceré nedostatky v uplatňovaní zákona, pri dodržiavaní zákonom stanovených postupov, ale poukázala tiež na viaceré problémy súvisiace s jeho uplatňovaním. Napríklad, väčšina kontrolovaných subjektov nevypracovala plán verejného obstarávania ako vecný podklad na vypracovanie rozpočtu zoradený podľa poradia dôležitosti svojich potrieb, s prípadným zásobníkom položiek, ale čakala na pridelenie finančných prostriedkov. Plán bol zostavovaný oneskorene, bol často menený a nedostatočne vyhodnocovaný. V tejto súvislosti bola však nedostatočná aj súčasná legislatívna úprava verejného obstarávania. Viaceré subjekty viedli evidenciu o uskutočnenom verejnom obstarávaní neúplne a niektoré nevedli centrálnu evidenciu vôbec, čím nevytvorili dostatočné predpoklady na predchádzanie rizika prekročenia finančného limitu, resp. rozdelenia zákazky. Vo viacerých prípadoch boli povinné oznámenia pre ÚVO o vykonaní verejného obstarávania predkladané oneskorene a v niektorých prípadoch neboli predložené vôbec.

Kontrolované subjekty sa v prevažnej miere nezapojili do centrálneho obstarávania realizovaného prostredníctvom osobitného útvaru MF SR, ktoré malo pre verejných

obstarávateľov zjednodušiť proces obstarávania, znížiť náklady na zabezpečenie tohto procesu a zabezpečiť lepšie podmienky dodávok. Len minimálne sa využívalo elektronické verejné obstarávanie, ktorým sa mali vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie väčšej transparentnosti tohto procesu.

Obstarávatelia v niektorých prípadoch nesprávne uplatňovali spoločný slovník vo verejnom obstarávaní najmä v súvislosti s rozdelením služieb medzi prioritné a neprioritné. Neboli dodržiavané finančné limity na použitie predpísaného postupu obstarávania. Kontrolované subjekty nedokumentovali splnenie povinnosti uverejniť výzvu na predkladanie ponúk na internetovej stránke verejného obstarávateľa. Kontrola poukázala na legislatívny nedostatok v tom, že zákon o verejnom obstarávaní bližšie neurčuje spôsob dokumentovania a ani lehotu, počas ktorej má byť výzva na internetovej stránke zverejnená.

Zistené boli aj nedostatky v dodržiavaní hospodárnosti a efektívnosti obstarávania, tým, že výsledkom obstarávania boli vyššie ceny dodávok ako boli bežné na trhu. Uzatváranie zmlúv nebolo vždy v súlade so súťažnými podkladmi, resp. boli uznané náklady vo väčšom rozsahu, ako bol skutočný výkon a pod. V oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania boli zistené prípady, že obstarávatelia kládli neprimerané požiadavky na preukázanie finančného a ekonomického postavenia uchádzačov, čím nedodržali princíp nediskriminácie uchádzačov.

Na nedodržanie viacerých všeobecne záväzných predpisov poukázala **kontrola vybraných investičných akcií realizovaných Slovenskou správou ciest**, ktorej predmetom boli dve vybrané investičné akcie: „Cesta I/51 Trnava, most ev. č. 51-096“ (rekonštrukcia mosta) a „Stavebné úpravy – laboratórium“ (stavebné úpravy priestorov pre cestné laboratórium v Bratislave). Výsledky kontroly poukázali na nedostatky pri príprave investičných akcií, ich realizácii, ako aj v správe a ochrane majetku štátu.

Vo fáze prípravy investičných akcií kontrolovaný subjekt podcenil diagnostiku objektu, čo viedlo k nesprávnemu stanoveniu rozsahu prác a ceny stavby. Kontrolovaný subjekt tiež nepreukázal zverejnenie výzvy na rokovanie v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní.

Vo fáze realizácie investičných akcií neboli zhotoviteľom dodržané zmluvné podmienky a termín plnenia zmluvy, pričom kontrolovaný subjekt neuplatnil zmluvné sankcie. Pri preberaní stavby nepostupoval kontrolovaný subjekt v súlade s vyhláškou MVRR SR, ktorou sa vykonáva zákon o verejných prácach. Jedna stavba bola oneskorene zaradená do majetku, čím kontrolovaný subjekt nekonal v súlade so zákonom o účtovníctve.

Kontrolou hospodárenia s verejnými prostriedkami vynaloženými na oficiálnu účasť SR na výstave Expo Zaragoza bolo zistené, že kontrolovaný subjekt v oblasti rozpočtu postupom vykonania interných opatrení a presunom finančných prostriedkov ŠR, určených na Expo, na výpočtovú techniku, mzdy a vyrovnanie svojich mínusových zostatkov, nekonal v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zároveň porušil finančnú disciplínu podľa citovaného zákona.

Kontrolou bolo tiež zistené, že kontrolovaný subjekt v procese verejného obstarávania pri výbere dodávateľov formou nadlimitnej i podlimitnej zákazky nepostupoval vždy v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní. Ďalej bolo zistené nedodržanie zákona o účtovníctve tým, že niektoré účtovné doklady neobsahovali náležitú podpornú

dokumentáciu, iné neobsahovali podpisy zodpovedných zamestnancov, napríklad za účtovanie a kontrolu. Uvedené skutočnosti zároveň poukazovali, že kontrolovaný subjekt nie v každom prípade vykonával predbežnú finančnú kontrolu v súlade so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrola hospodárenia a účelovosti použitia verejných prostriedkov v SOV preukázala najmä porušovanie ustanovení zákona o verejnom obstarávaní a zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Nedodržanie zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené v 5 prípadoch najmä nesprávnym stanovením kritérií, resp. vyhodnocovaním podľa iných než vopred stanovených kritérií. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy nebol dodržaný poskytovaním preddavkov na dobu dlhšiu ako zákonom stanovenú dobu 3 mesiace. Dôvodom boli podmienky usporiadateľov olympijských hier a snaha kontrolovaného subjektu zabezpečiť bezproblémovú účasť reprezentácie SR na olympijských hrách.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu vo vybraných krajských úradoch životného prostredia poukázala na nedostatky najmä v oblasti účtovníctva a to hlavne v spôsobe vykonania inventarizácie, nesplnením predpísaných náležitostí účtovných dokladov, ich formálnou a vecnou neúplnosťou a spôsobom zabezpečenia ich trvanlivosti. Nedostatky zistené v oblasti výkazníctva a postupov účtovania súviseli s prvým rokom zavádzania reformy účtovníctva založenej na akruálnom princípe. Kontrolované subjekty by predišli viacerým uvedeným nedostatkom dôsledným vykonávaním predbežnej finančnej kontroly. Ďalšie nedostatky boli zistené najmä v dodržiavaní zákona o správe majetku štátu, zákonníka práce a zákona o cestovných náhradách.

Kontrola použitia finančných prostriedkov určených na nákup výpočtovej techniky a licencií a kontrola evidencie a využívania výpočtovej techniky vo vybraných organizáciách bola vykonaná v 15 vybraných subjektoch. Boli zistené viaceré nedostatky v procese verejného obstarávania, najmä pri nesprávne použitom postupe zadania zákazky a nesprávne stanovených technických požiadavkách na predmet obstarávania. Neboli dodržiavané ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktoré sa týkali najmä použitia bežných prostriedkov na úhradu kapitálových výdavkov, oneskorených úhrad záväzkov a uhrádzania faktúr z nesprávnych rozpočtových položiek. Nedostatočne bola vedená aj evidencia výpočtovej techniky. Pri využívaní licencií ekonomických informačných systémov neboli vždy dodržané ustanovenia zákona o správe majetku štátu, najmä pri ich nákupe a následnom nedostatočnom využívaní. Zákon o účtovníctve nebol dodržaný najmä v dôsledku nesprávneho zaraďovania nehmotného majetku a jeho oneskoreného zaradenia do používania.

1.2.3 Výsledky kontrol hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu vyčlenenými na vybrané programy a kontrol výkonnosti

V roku 2009 vykonal NKÚ SR v tejto oblasti, okrem kontrol čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ, spolu 5 kontrolných akcií. Z toho 2 kontrolné akcie boli zamerané na kontrolu výkonnosti v oblasti cestnej premávky a v oblasti kombinovanej dopravy a 3 kontrolné akcie boli zamerané na realizáciu programov schválených zákonmi o ŠR na príslušné roky a boli v nich uplatnené prvky kontroly výkonnosti.

Kontrola plnenia opatrení prijatých v oblasti cestnej premávky na zníženie nehodovosti bola vykonaná za účelom preverenia vytvárania finančných, materiálnych a ďalších podmienok na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v SR a na zníženie nehodovosti a plnenie opatrení prijatých v tejto oblasti.

SR sa prihlásila k výzve EÚ znížiť do roku 2010 úmrtnosť na cestách o polovicu v porovnaní s rokom 2002. Právne akty ES a EÚ z oblasti spoločnej dopravnej politiky a dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky v SR transponovala do národnej legislatívy.

Vláda SR schválila v roku 2004 zriadenie Rady pre bezpečnosť cestnej premávky (ďalej len „BECEP“) a v roku 2005 uznesením č. 391 Národný plán na zvýšenie BECEP na 2. polrok 2005 s výhľadom do roku 2010, ktorého súčasťou boli opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky. Zároveň uložila jednotlivým ministrom zastúpeným v Rade pre BECEP opatrenia realizovať a ministrom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR predkladať na rokovanie vlády každý rok do 30.06., počnúc rokom 2007, informáciu o vyhodnotení účinnosti opatrení Národného plánu. Kontrola ukázala, že v informáciách predložených na rokovanie vlády SR bola zhodnotená činnosť Rady pre BECEP a situácia v nehodovosti v cestnej premávke za uplynulé obdobie a boli navrhnuté aktivity pre nastávajúce obdobie, avšak nebola vyhodnotená účinnosť prijatých opatrení a kritériá pre hodnotenie účinnosti neboli ani stanovené.

V roku 2008 bol zaznamenaný najnižší počet usmrtených osôb za obdobie od roku 2002 a výrazný pokles pokračoval aj v roku 2009, kedy za 10 mesiacov došlo pri dopravných nehodách k usmrteniu 297 osôb. V medziročnom porovnaní to predstavuje len 67,7 %, čím sa SR značne priblížila k výzve EÚ. Priaznivé je pre SR aj porovnanie s krajinami Vyšehradskej skupiny v počte usmrtených pri dopravných nehodách pripadajúci na 1 mil. obyvateľov. Podľa štatistických údajov klesol v posledných troch rokoch celkový počet dopravných nehôd v SR o 4,9 % pri súčasnom náraste počtu evidovaných vozidiel takmer o jednu pätinu. Prijatím a realizovaním opatrení mali v rokoch 2006 – 2008 pozitívny vývoj aj ďalšie štatistické údaje charakterizujúce kritické nehodové lokality.

Kontrola tiež ukázala, že z celkového počtu 74 opatrení, prijatých v Národnom pláne, malo 21 opatrení určený konkrétny termín plnenia. Väčšina opatrení však mala stanovený termín plnenia priebežne a formulované boli prevažne všeobecne, bez stanovenia parciálnych úloh na jednotlivé roky do roku 2010. V niektorých prípadoch prijaté opatrenia boli vecným zameraním duplicitné, nebola správne určená zodpovednosť za plnenie opatrení, boli prijaté opatrenia, na plnenie ktorých neboli dostupné potrebné informácie a analytická evidencia, opatrenia boli formulované všeobecne a na jednotlivé roky nemali stanovené konkrétne merateľné hodnoty.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami vynaloženými v súvislosti s plnením úloh v oblasti kombinovanej dopravy bola vykonaná v Cargo, a.s. za obdobie rokov 2007 a 2008. Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť efektívnosť kombinovanej dopravy z hľadiska technológií, úspor energie, rýchlosti prepravy tovarov a porovnať nákladovosť na jednotku výkonu.

NKÚ SR v rámci tejto kontroly preveril hlavne oblasť investícií. Kontrolovaný subjekt verejnú súťaž pri realizácii investícií podriadil cenovému aspektu, ako aj riešeniu a napĺňaniu

cieľov stanovených podnikateľským plánom. V kontrolovanom období, t.j. v rokoch 2007 a 2008 bolo zistené, že jeden z troch hodnotených terminálov kombinovanej dopravy nebol využívaný, čím vznikali pre kontrolovaný subjekt neproduktívne náklady. V niektorých prípadoch dochádzalo k nedodržaniu zákona o účtovníctve tým, že kontrolovaný subjekt oneskorene preúčtoval obstarané investície na príslušný účet dlhodobého hmotného majetku.

Kontrola realizácie investičnej výstavby integrovaného výcvikového strediska vo vojenskom výcvikovom priestore Lešť pre ozbrojené zložky. Kontrolovaný subjekt zabezpečoval v rokoch 2007 a 2008 výstavbu a realizáciu strediska pre prípravu špeciálnych jednotiek výkonných zložiek bezpečnostného systému SR na boj proti terorizmu a organizovanému zločinu. Problémom realizácie zámeru boli meniace sa priority a nedodanie špecifikácií požadovaných prác užívateľskými zložkami a to ani v čase, keď už boli vyčlenené finančné prostriedky a začal sa proces realizácie stavby.

Kontrola realizácie a výstavby strediska preukázala nedodržanie viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich oblasť hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu.

Zákon o verejnom obstarávaní nebol dodržaný v prípadoch, keď neboli zabezpečené najmä povinnosti obstarávateľa dodržať podmienky účasti a stanovená dokumentácia verejného obstarávania nebola úplná.

Zákon o účtovníctve nebol dodržaný najmä nezabezpečením potrebných podkladov na preukázateľnosť zúčtovania faktúry a oneskorené zaúčtovanie účtovného prípadu nákupu dlhodobého hmotného majetku.

Zákon o správe majetku štátu nebol dodržaný najmä pri spravovaní nehnuteľného majetku a to nevyčleňovaním dostatočných finančných prostriedkov zabezpečujúcich spomaľovanie fyzického opotrebenia hmotného majetku, nevyužitie spracovanej projektovej dokumentácie z dôvodu plnenia iných úloh, resp. chýbajúceho finančného krytia z prostriedkov ŠR a v neuložení zmluvnej pokuty.

Napriek zisteným problémom je výcvikové zariadenie v súčasnosti využívané a spĺňa svoju funkciu a stanovený zámer.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na plnenie vybraných podprogramov v rámci programu „Rozvoj obrany“ bola vykonaná za rok 2008 a 1. polrok 2009. Kontrolovaný subjekt v kontrolovanom období plnil zámery a ciele programu „Rozvoj obrany“, ktorého prioritami boli najmä požiadavky NATO/EÚ na rozvoj spôsobilostí v rozsahu cieľov síl a požiadavky na zabezpečenie úloh.

Úpravami schváleného limitu výdavkov na program „Rozvoj obrany“, vykonanými rozpočtovými opatreniami, došlo k zníženiu výdavkov v roku 2008 o 22 895 220,07 EUR (689 741,4 tis. Sk) a v roku 2009 o 20 813 366,31 EUR (627 023,5 tis. Sk). Finančné prostriedky určené na tento program boli v priebehu jednotlivých rozpočtových rokov čerpané nerovnomerne.

Realizovaná programová štruktúra nebola v rokoch 2008 a 2009 menená. Pri plánovaní, vyhodnocovaní a financovaní projektov, ktorými sa naplňali zámery a ciele kontrolovaného podprogramu a tým aj programu „Rozvoj obrany“, v niektorých prípadoch

kontrolovaný subjekt nepostupoval podľa metodického pokynu MF SR o programovom rozpočtovaní. Zistené bolo najmä prekročenie určeného maximálneho počtu cieľov a ich všeobecná formulácia. Viaceré nedostatky sa vyskytli aj pri stanovovaní merateľných ukazovateľov a vyhodnocovaní ich plnenia.

Pri nákupe techniky, zariadení a materiálu na vojenské účely nebola vždy zabezpečená hospodárnosť použitia finančných prostriedkov. Príčinou bola najmä skutočnosť, že pri nákupe nebola vždy dôsledne posúdená ich skutočná potreba a možnosti ich využitia. V dôsledku toho sa časť dodávok nachádzala nevyužitá v skladoch, pričom plynuli záručné lehoty. Obstaraný majetok a materiál nebol využívaný predovšetkým z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na výcvik vojsk.

Kontrolou dokladov týkajúcich sa čerpania finančných prostriedkov na vybrané projekty bolo zistené nedodržanie viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov. Napríklad, zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy nebol dodržaný najmä tým, že bežné výdavky za vybavenie na vojenské účely boli triedené na nesprávnych podpoložkách rozpočtovej klasifikácie.

Zákon o správe majetku štátu nebol dodržaný najmä tým, že kontrolovaný subjekt dohodol so zmluvným partnerom vo viacerých prípadoch dodatok k zmluve, ktorým predĺžil lehotu plnenia bez toho, aby ho sankcionoval za nedodržanie zmluvného záväzku.

Kontrolou boli zistené aj prípady nedodržania zákona o účtovníctve. Týkali sa najmä účtovania preddavkov, obstaraného hmotného majetku a materiálu na nesprávnych účtoch účtovnej osnovy.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na realizáciu úloh geologického výskumu a geologického prieskumu bola vykonaná v 2 subjektoch. Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami poskytnutými na podprogram Geologický výskum a prieskum v rokoch 2007 a 2008.

Kontrola v jednom subjekte bola zameraná na vybrané geologické úlohy financované z prostriedkov ŠR v rámci podprogramu Geologický výskum a prieskum. V rámci tejto kontroly boli v preverovanom období zistené nedostatky v úplnosti dokumentácie pri preberaní projektov geologických úloh a oponentských posudkov a v postupe komisie pre posudzovanie a schvaľovanie výsledkov geologických prác financovaných zo ŠR.

V druhom kontrolovanom subjekte bolo zistené, že kontrakty neupravovali povinnosť uzavretia dodatku ku kontraktu, ktorý by pozmenil rozsah predmetu činnosti, v prípade zvýšenia celkovej hodnoty prác, nesprávne bola určená výška zálohy príspevku poskytovaného zriaďovateľom.

Kontrolou projektov, realizácie úloh, ich financovania a verejného obstarávania subdodávok vybraných 10 geologických úloh boli zistené nedostatky pri dvoch úlohách. V jednom prípade išlo o nedodržanie zákona o účtovníctve tým, že nebola zabezpečená preukázateľnosť účtovného záznamu. V druhom prípade postup kontrolovaného subjektu pri riešení vykonania prác nad rámec projektu nebol v súlade so zákonom o geologických prácach a zákonom o účtovníctve. Účtovaním nákladov na činnosť na nesprávnu podpoložku ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie výdavkov kontrolovaný subjekt

nepostupoval v súlade s Opatrením MF SR a nadväzne so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

1.2.4 Výsledky finančných kontrol

NKÚ SR v hodnotenom roku vykonal formou finančnej kontroly 6 kontrolných akcií spolu v 38 subjektoch, z toho v 17 vybraných kapitolách ŠR a v 21 subjektoch územnej samosprávy. Ich účelom bolo preveriť správnosť zostavenia záverečných účtov kontrolovaných subjektov za rok 2008 a overiť, či podávajú verný a pravdivý obraz o ich majetkovej, výnosovej a finančnej situácii.

Výsledky kontrolných akcií NKÚ SR boli využité pri vypracovaní jeho stanoviska k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2008. NKÚ SR uvedené stanovisko, v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR, predložil NR SR, ktorá ho prerokovala v príslušných výboroch a na svojej 39. schôdzi 23.06.2009.

1.3 Výsledky kontrol v príjmovej časti verejného rozpočtu

V roku 2009 vykonal NKÚ SR v príjmovej časti verejného rozpočtu spolu 5 kontrolných akcií v 75 subjektoch. Z toho 1 kontrolná akcia bola zameraná na kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami a jej výsledky sú uvedené v bode 1.7 tejto správy.

Kontrola spôsobu vyrubovania dane z príjmov právnickej osoby a dane z pridanej hodnoty bola vykonaná v 17 DÚ. Kontrolou postupu správcu dane pri výkone správy dane z príjmov právnických osôb a dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) bolo zistené, že DÚ vo viacerých prípadoch nepostupovali v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä so zákonom o správe daní a poplatkov a zákonom o DPH. Napríklad, neuplatnili vytýkacie konanie a nevyzvali daňové subjekty na opravu alebo doplnenie chýbajúcich údajov v podaných daňových priznaniach. Viaceré vydané rozhodnutia obsahovali nedostatky, ktoré sa týkali použitia nesprávnych ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, uvádzania nesprávnych súm a dátumov, alebo neuvádzania všetkých skutočností, na základe ktorých bolo rozhodované.

Kontrolou bolo tiež zistené, že odpisy zo zápisníc z miestneho zisťovania neboli odovzdané osobe, u ktorej sa miestne zisťovanie vykonalo, v protokoloch z kontroly neboli uvádzané zápisy kontrolovaných dokladov a neboli vrátené doklady zapožičané pri kontrole v lehote na ich vrátenie.

Kontrolou boli zistené prípady nezaslania oznámenia daňovému subjektu o kompenzácii, resp. prevedení preplatku na úhradu daňového nedoplatku. Boli zistené aj prípady neoprávneného vrátenia nadmerného odpočtu na DPH, keď daňový subjekt nespĺnil podmienky na jeho vrátenie. Kontrolou 87 daňových subjektov bol v 13 prípadoch zistený neoprávnený nárok na vrátenie nadmerného odpočtu na DPH v skrátenej lehote v celkovej sume 146 305,50 EUR (4 407 599,49 Sk). V uvedených prípadoch daňové subjekty nespĺnili jednu z podmienok zákona o DPH na vrátenie nadmerného odpočtu tým, že v období 12 kalendárnych mesiacov pred skončením mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, mali daňové nedoplatky.

Za deväť mesiacov roka 2009 daňová správa evidovala nárast daňových nedoplatkov o 103 599 tis. EUR, t.j. 4,52 % oproti stavu ku koncu roka 2008. Z daňových nedoplatkov evidovala daňová správa vymožitelné nedoplatky vo výške 748 399 tis. EUR. Osobitne sledované nevymožiteľné nedoplatky boli vo výške 1 579 127 tis. EUR a daňové nedoplatky daňových dlžníkov v konkurznom konaní predstavovali sumu 66 618 tis. EUR. V priebehu roka 2009 sa oproti stavu ku koncu roka 2008 suma vymožitelných daňových nedoplatkov zvýšila o 37 606 tis. EUR. DÚ za deväť mesiacov roku 2009 jednotlivými formami daňovej exekúcie, ako aj úkonmi správcu dane, vymohli sumu 475 231 tis. EUR.

Kontrolou postupu správcu dane pri zabezpečení a vymáhaní daňových nedoplatkov bolo zistené, že DÚ nevyužívali v dostatočnom rozsahu inštitút súčinnosti tretích osôb, nevyužívali všetky možnosti zisťovania príjmov, majetkových pomerov a ďalších skutočností rozhodujúcich pre vymáhanie dane, nevyužívali v plnom rozsahu inštitút záložného práva na nehnuteľný majetok a nezačali daňové exekučné konanie na majetok daňových dlžníkov napriek existencii majetku, na ktorý mohli uplatniť výkon daňovej exekúcie. V jednom prípade nebolo zrušené predbežné opatrenie, aj keď pominul dôvod, pre ktoré bolo uložené.

Kontrolou postupu colných orgánov pri správe spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu vykonanou v 6 CÚ bolo zistené, že v niektorých prípadoch CÚ nevydali osvedčenie o registrácii oprávneného spotrebiteľa a povolenie na odber predmetu spotrebnej dane oslobodeného od dane v zákonnej 15 dňovej lehote. V niektorých prípadoch CÚ nevrátili daňovému subjektu spotrebnú daň v zákonnej 15 dňovej lehote a v jednom prípade CÚ nevydal rozhodnutie o priznaní vrátenia spotrebnej dane zo zemného plynu v zákonnej 10 dňovej lehote.

V rámci vykonanej kontroly NKÚ SR posúdil výber spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu v rokoch 2008 a 2009 a náklady s ním spojené, so zreteľom na počet zamestnancov, na počet registrovaných daňových subjektov a na počet vykonaných daňových kontrol. Na základe vykonanej analýzy bolo možné konštatovať, že najväčší výber nových spotrebných daní bol v mesiaci február 2009. Na pokles výberu v mesiaci marec 2009 mali vplyv špecifiká spotreby týchto komodít (obmedzenie dodávok plynu, ročné obdobie, vykurovací sezóna).

Priemerný mesačný výber nových spotrebných daní pripadajúci na jedného zamestnanca mal tiež rastúcu tendenciu, keď zo sumy 1 318,38 EUR v roku 2008 sa v roku 2009 zvýšil na 2 399,43 EUR. Na základe porovnania počtu registrovaných daňových subjektov pripadajúcich na jedného zamestnanca v CÚ bolo možné konštatovať nielen ich nárast, ale aj značne rozdielne zaťaženie jednotlivých CÚ, pričom tak v roku 2008, ako aj v roku 2009 bol, čo do počtu registrovaných daňových subjektov pripadajúcich na jedného zamestnanca, najviac zaťažený CÚ Banská Bystrica. Stav zaťaženia v oblasti výkonu daňových kontrol v jednotlivých CÚ, vyjadrený počtom kontrol na jedného zamestnanca, bol tiež značne rozdielny. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že takéto porovnanie nevyjadruje časovú a obsahovú náročnosť jednotlivých kontrol, pretože táto náročnosť je determinovaná veľkosťou kontrolovaného daňového subjektu.

NKÚ SR na základe zistených údajov konštatuje, že na správu spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu nebolo potrebné vyčleniť ďalšie finančné prostriedky zo ŠR, keď zabezpečenie tohto procesu Colná správa SR realizovala s nezmeneným počtom zamestnancov, navyše v roku 2009 došlo k jeho poklesu. Na zabezpečenie správy nových spotrebných daní Colná správa SR využíva už fungujúci informačný systém pre správu

všetkých spotrebných daní.

Kontrola plnenia príjmov ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie podľa hlavných kategórií vo vybraných mestách a obciach od 3 000 do 5 000 obyvateľov, vykonaná v 13 obciach, zistila vo viacerých prípadoch nedodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o miestnych daniach a poplatkoch a zákona o správe daní a poplatkov.

Pri kontrole plnenia príjmov, ako aj správnosti zostavenia rozpočtu príjmov bolo zistené nedodržanie rozpočtovej klasifikácie príjmov, nedodržanie zákona o štatistike, nedodržanie rozpočtových pravidiel verejnej správy, ako aj rozpočtových pravidiel územnej samosprávy.

Kontrolou bolo zistené, že vo viacerých obciach schválili v obecných zastupiteľstvách VZN, ktoré neboli v súlade najmä so zákonom o miestnych daniach a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi. Napríklad, nebola správne určená výška sadzby dane pri viacpodlažných stavbách, nesprávne a nepresne boli stanovené oslobodenia od dane z pozemkov, nesprávne boli určené sadzby dane za užívanie verejného priestranstva, nesprávne boli stanovené hodnoty pozemkov pre výpočet dane z pozemkov a nesprávne bola vymedzená podlahová plocha bytu. Ďalej bola nesprávne stanovená sadzba poplatku za zber a likvidáciu komunálneho odpadu, nebol určený rozsah a spôsob vedenia preukaznej evidencie a spôsob oznamovania pri dani za ubytovanie, dani za predajné automaty a pri dani za nevýherné hracie prístroje. Nesprávne bol určený vznik daňovej povinnosti pri dani za psa, ako aj spôsob jej vyrubovania. Neboli dodržané lehoty na zverejňovanie VZN na úradnej tabuli a zákonom stanovené lehoty na zmenu sadzieb dane vo vyhlasovaných VZN.

Okrem nedodržania zákona o miestnych daniach vo väzbe na VZN boli pri výkone správy miestnych daní kontrolou zistené aj ďalšie nedostatky. Išlo o nesprávne vypočítanú daň pri viacpodlažných stavbách slúžiacich na viaceré účely, oslobodenie daňového subjektu od platenia dane z nehnuteľností, ktorému podľa zákona nevznikol nárok, vyrubenie dane osobe, ktorá nebola vlastníkom nehnuteľností a nesprávne zaokrúhlenie základu dane pri dani z pozemkov.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že obce ako správcovia daní nepostupovali pri správe miestnych daní v súlade so zákonom o správe daní a poplatkov. Boli zistené viaceré prípady nedodržania uvedeného zákona, keď platobné výmery neboli doručované do vlastných rúk, daňové priznania neboli opatrené prezentačnou pečiatkou obce s dátumom prijatia, v platobných výmeroch boli nesprávne uvádzané obchodné mená daňovníkov a bol zistený prípad, keď obec uložila daňovú povinnosť bez vydania platobného výmeru. Na platobných výmeroch neboli vyznačené dátumy právoplatnosti a vykonateľnosti a nebola uvádzaná skutočnosť, prečo bola daň vyrubená odchyľne od dane priznanej daňovníkom. Pri kontrole bolo ďalej zistené, že daň bola vyrubená aj subjektom, ktoré neboli daňovníkmi, daňovému subjektu nebola oznámená 15 dňová lehota na odvolanie sa proti platobnému výmeru, nebolo postúpené odvolanie v zákonom stanovenej lehote odvolaciemu orgánu a neboli uvádzané dátumy predpisov a úhrad na osobných účtoch daňovníkov. Obce nevyzývali daňové subjekty k doplneniu chýbajúcich údajov podaných daňových priznaní k dani z nehnuteľností a na opravu nepravdivých údajov v nich uvedených.

Správcovia daní vo viacerých prípadoch nepostupovali v súlade so zákonom o správe daní a poplatkov, keď napríklad nevyužili pri vymáhaní daňových nedoplatkov súčinnosť tretích osôb, vo výzvach na zaplatenie daňového nedoplatku bola stanovená lehota kratšia ako 15 dní, resp. bolo nesprávne uvedené poučenie o odvolaní, bol povolený odklad platenia dane na viac ako 12 mesiacov odo dňa splatnosti dane, nebolo zriadené záložné právo k hnutel'nému a nehnuteľnému majetku a neboli zisťované podmienky na začatie daňového exekučného konania.

Kontrola postupu obcí pri plnení nedaňových príjmov hlavne z prenájmu budov, priestorov a objektov, z predaja výrobkov, tovarov a služieb, ako aj ostatných poplatkov preukázala, že obce vo viacerých prípadoch nepostupovali v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä nepoužívaním právnych prostriedkov na ochranu majetku obce, nesprávnym vedením účtovníctva, nesprávnym triedením položiek podľa ekonomickej klasifikácie. Obce ako správne orgány nepostupovali pri rozhodovaní podľa zákona o správnom konaní.

Nedostatky boli zistené aj v oblasti vnútornej kontroly obcí. Iba jedna obec vykonala v kontrolovanom období miestne zisťovania a daňovú kontrolu zameranú na kontrolu správnosti a opodstatnenosti podaných daňových priznaní na daň z nehnuteľností. Pri kontrole vnútorného kontrolného systému bolo zistené, že obce nevykonávali predbežnú finančnú kontrolu, chýbali plány kontrolnej činnosti, neboli vypracované záznamy alebo správy o následnej finančnej kontrole, alebo neobsahovali predpísané náležitosti a nebola vypracovaná zápisnica s predpísanými náležitosťami.

Kontrola plnenia daňových príjmov ŠR za rok 2008 a postupu implementácie systému VIES II bola vykonaná v DR SR. Jej účelom bolo overiť správnosť evidencie daňových príjmov na účtoch štátnych príjmov, vyhodnotiť celkové plnenie rozpočtových príjmov za rok 2008, vyhodnotiť výsledky kontrolnej činnosti, evidenciu a vymáhanie daňových nedoplatkov, poskytnuté úľavy zo sankcií, intrakomunitárne transakcie na DPH a postup implementácie systému VIES II (Value Added Tax Information Exchange System – Systém na výmenu informácií o dani z pridanej hodnoty medzi členskými krajinami EÚ) a vykonať aplikačnú kontrolu tohto systému. Výsledky kontroly NKÚ SR využil pri vypracovaní stanoviska k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2008 pre potreby NR SR. Výsledky aplikačnej kontroly systému VIES II sú uvedené v bode 1.5 tejto správy.

1.4 Výsledky kontrol v oblasti územnej samosprávy

Oblasti územnej samosprávy NKÚ SR sa v roku 2009 týkalo 31 kontrolných akcií v 183 kontrolovaných subjektoch. Viaceré boli orientované na kontrolu hospodárenia s prostriedkami fondov EÚ a finančnú kontrolu, výsledky ktorých sú uvedené v iných častiach tejto správy. Ďalšie kontrolné akcie boli zamerané na vlastné príjmy, ich použitie a majetok a kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu počtu kontrolovaných subjektov o 60 subjektov (nárast o 48,8 %).

Kontrola hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly vykonanej v roku 2006 v mestách, ktoré sú sídlom kraja preukázala nedodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti čerpania verejných prostriedkov

a tiež v oblasti hospodárenia s majetkom miest. Kontrolné zistenia vyplynuli najmä z nedôsledného uplatňovania legislatívy a z nedodržiavania alebo absencie interných predpisov a smerníc.

V oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami boli zistené viaceré porušenia pravidiel rozpočtového hospodárenia nedodržaním účelu použitia prostriedkov, nedodržaním pravidiel poskytovania preddavkov, nehospodárnym, neefektívnym a neúčinným vynakladaním verejných prostriedkov, nedodržaním pravidiel pri rozpočtových opatreniach, nesprávnym triedením výdavkov, čím došlo k porušeniu finančnej disciplíny v celkovej sume 686,00 tis. EUR. Kontrola procesu verejného obstarania potvrdila u viacerých kontrolovaných subjektov nedodržanie princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, hospodárnosti a efektívnosti, zákonom stanovených postupov pri zvolenej metóde verejného obstarávania, čo znamenalo značné zúženie priestoru pre vytvorenie súťažného prostredia a zabezpečenia zásady hospodárneho použitia verejných prostriedkov.

Kontrolou boli zistené nedostatky v nakladaní s majetkom miest nevykázaním finančného vkladu do obchodnej spoločnosti ako finančného majetku mesta, dohodnutím výšky ročného nájomného v rozpore s pravidlami prenájmania majetku, resp. vydaným VZN, nedôslednou ochranou svojich oprávnených záujmov, predajom cenných papierov pod ich nominálnu hodnotu, neinventarizovaním všetkého majetku, nedodržaním obsahovej náplne inventúrnych súpisov, nezúčtovaním inventarizačných rozdielov, nezosúladením evidencie dlhodobého majetku a pohľadávok s ich stavom v účtovníctve, nesprávnym vedením pohľadávok za predaj pozemkov a nesprávnym nakladaním s daňovými pohľadávkami mesta.

Zároveň bolo zistené aj nedodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri zákone o obecnom zriadení a to nevykonávaním dôslednej kontrolnej činnosti útvaru hlavného kontrolóra a nevyčíslením hodnoty vlastného imania obchodných spoločností, pri zákone o finančnej kontrole a vnútornom audite nedostatočne vykonávanou predbežnou finančnou kontrolou, pri zákone o katastri nehnuteľností nevysporiadaním vlastníckych práv k pozemkom a pri Občianskom zákonníku vypožičaním predmetu výpožičky pred uzatvorením zmluvy. Mestá, ktoré sú sídlom kraja na základe kontroly NKÚ SR prijali na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov spolu 131 opatrení.

Kontrola hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrola plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v mestách, ktoré sú sídlom okresu bola vykonaná v 15 subjektoch. Kontrolou bolo zistené nedôsledné uplatňovanie rozpočtovej klasifikácie v etape zostavenia rozpočtu a pri spracovaní záverečného účtu. Ďalej bolo zistené nesprávne vyčísl'ovanie prebytku a schodku ich rozpočtov a to najmä nesprávnym účtovaním finančných operácií alebo nevylúčením nevyčerpaných účelovo určených prostriedkov z tvorby peňažných fondov.

Kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami bolo v 8 kontrolovaných subjektoch zistené nedodržiavanie pravidiel rozpočtového hospodárenia, najmä neoprávneným financovaním externého vysokoškolského štúdia, ktoré nebolo v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nehospodárnym, neefektívnym a neúčinným vynakladaním verejných prostriedkov, poskytnutím preddavkov, ktoré nebolo v súlade so stanovenými podmienkami, nedodržaním určeného účelu, ako aj nedodržaním podmienok pri poskytnutí prostriedkov z ich rozpočtu, čím došlo k porušeniu finančnej disciplíny v celkovej sume 637,83 tis. EUR.

Nedostatky boli zistené aj v oblasti účtovníctva. Týkali sa nedodržiavania postupov účtovania, vykazovania zmarených investícií, nepreukázania stavu dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, nepreukázaných úhrad výdavkov, nezaúčtovania účtovného prípadu do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisel a opráv účtovných dokladov. Inventarizácia majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov bola vykonávaná nesprávne a neúplne, napríklad nebola vykonaná dokladová inventúra, nebol porovnaný stav v účtovníctve so skutočnosťou. Výsledkom týchto skutočností bolo, že účtovná závierka viacerých kontrolovaných subjektov, v časti týkajúcej sa majetku, nezobrazovala verne ich majetkovú a finančnú situáciu.

Kontrola procesu verejného obstarávania poukázala v niektorých prípadoch na neuplatňovanie princípu rovnakého zaobchádzania a princípu transparentnosti. Nedostatky boli zistené pri používaní metód verejného obstarávania nedodržaním podmienok upravených zákonom.

Kontrolou boli zistené aj nedostatky v nakladaní s majetkom miest, keď tieto v niektorých prípadoch nekonali v prospech rozvoja obce a nezabezpečili ochranu majetku, napríklad pri odpredaji nehnuteľného majetku, a nevenovali dostatočnú pozornosť správnosti a úplnosti evidencie nehnuteľného majetku, ku ktorému neboli usporiadané vlastnícke práva v katastri nehnuteľností a ktorý nebol zapísaný na listoch vlastníctva. Kontrolované subjekty prijali na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov spolu 228 opatrení.

Vo vybraných okresných mestách bola vykonaná kontrola zameraná aj na preverenie minimalizácie nákladov pri nakladaní s odpadom, efektívnosti systému nakladania s odpadmi a zabezpečenia spokojnosti občanov so systémom nakladania s odpadmi. Prevereními hospodárnosti bola zistená jej primeranosť k zavedenému systému nakladania s odpadmi. Monitorovacie systémy v oblasti odpadového hospodárstva napomáhali k odstraňovaniu čiernych skládok a vyššej efektívnosti zavedeného systému. V niektorých mestách bolo zistené ohrozenie podstaty a zmyslu separovania odpadov a motivácie pre pôvodcov odpadov odmietaním preberania vyseparovaných komodít zmluvnými firmami z dôvodu finančnej a hospodárskej krízy.

Na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, NR SR, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov NKÚ SR vykonal **kontrolu hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy** v 22 subjektoch (v 17 obciach, v 2 mestských častiach, 2 mestách a v 1 obchodnej spoločnosti založenej mestom). Aj touto kontrolou bolo zistené nedodržanie viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov.

V oblasti rozpočtovníctva bolo zistené nedodržiavanie rozpočtových pravidiel územnej samosprávy pri zostavovaní rozpočtu, jeho záväznom členení, vykonávaní zmien, ako aj pri zostavovaní a schvaľovaní záverečného účtu a vyčísľovaní výsledku rozpočtového hospodárenia. Obce nerešpektovali rozpočtovú klasifikáciu pri triedení príjmov, výdavkov a finančných operácií, na základe čoho skresľovali aj údaje o svojom rozpočtovom hospodárení v účtovnej závierke. Nesledovali vývoj rozpočtu a verejné prostriedky nepoužívali vždy na účely schválené v rozpočte. Nevykonávali rozpis rozpočtu na svoje zriadené rozpočtové organizácie. Do vyčíslenia výsledku rozpočtového hospodárenia nesprávne zahrňovali finančné operácie, čo viedlo v niektorých prípadoch k schvaľovaniu prídeltu fiktívne zvýšených finančných prostriedkov do rezervného fondu príslušným zastupiteľstvom.

Porušenie finančnej disciplíny bolo zistené spolu vo výške 604,80 tis. EUR v 16 z celkového počtu 22 kontrolovaných subjektov. Súviselo najmä s poskytovaním dotácií, príspevkov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí fyzickým a právnickým osobám z rozpočtov obcí, ďalej s poskytovaním preddavkov, s vyplácaním odmien, cestovných náhrad a s nehospodárnym použitím verejných prostriedkov za dodané tovary a práce.

Pri vedení účtovníctva neboli rešpektované záväzné postupy účtovania a povinnosť viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne a zrozumiteľne. Nesprávne bolo účtované napríklad o preddavkoch, o obstaraní hmotného majetku, jeho oceňovaní a odpisovaní, ako aj pri jeho vyradovaní, rezervách, záväzkoch a pohľadávkach. Účtovné záznamy neboli preukázateľne doložené. Nebolo účtované o časovom rozlíšení nákladov a výnosov. Účtovná závierka niektorých kontrolovaných subjektov neposkytovala verný a pravdivý obraz o ich finančnej a majetkovej situácii.

Pri správe miestnych daní a poplatkov boli zistené nedostatky súvisiace s vystavovaním, doručovaním a právoplatnosťou platobných výmerov, s vymáhaním daňových nedoplatkov a s nesúladom vydaných VZN s platnou legislatívou.

Vo verejnom obstarávaní obce v niektorých prípadoch neuplatňovali postupy podľa zákona a nezabezpečili dodržiavanie princípu transparentnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri výbere dodávateľov tovarov, prác a služieb.

V oblasti správy a ochrany majetku boli zistené nedostatky v evidencii, preukazovaní vlastníckych práv k užívaným nehnuteľnostiam z dôvodu ich majetkovoprávneho nevysporiadania a v uplatňovaní majetkových práv pred príslušnými orgánmi. Bolo tiež zistené uzatváranie nájomných a kúpnych zmlúv za podmienok nevýhodných pre obec. Vo viacerých subjektoch inventarizácia majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov nebola vykonaná a dokladovaná v súlade so zákonom o účtovníctve.

Nedodržanie zákona bolo zistené aj pri priznávaní a odsúhlasovaní odmien starostom obcí, ich zástupcom i zamestnancom obcí.

Málo pozornosti venovali kontrolované subjekty vnútorným finančným kontrolám. Tieto boli vykonávané formálne alebo neboli vykonávané vôbec a tak nemohli účinne predchádzať porušovaniu všeobecne záväzných aj interných predpisov. V práci hlavných kontrolórov sa taktiež vyskytovali rezervy, ktoré súviseli s nedodržiavaním ich zákonných povinností pri plánovaní a vykonávaní kontrolnej činnosti.

Kontrolou hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom v dvoch príspevkových organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja bolo zistené porušenie finančnej disciplíny v celkovej sume 33 116,39 EUR, z toho v sume 10 057,75 EUR uhradením preddavku bez vopred uzatvorenej písomnej zmluvy a v sume 23 058,64 EUR z dôvodu porušenia pravidiel a podmienok za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté.

Preverením účtovnej závierky kontrolovaných organizácii boli zistené nedostatky týkajúce sa nedodržania povinností vyplývajúcich zo zákona o účtovníctve pri jej zostavovaní. Ďalšie nedodržanie uvedeného zákona sa týkalo neodpisovania dlhodobého majetku, postupov účtovania ustanovených opatrením MF SR, nezabezpečenia preukázateľnosti účtovných záznamov, nesprávneho vykonávania inventarizácie majetku,

záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov a zaúčtovania inventarizačného rozdielu do nesprávneho účtovného obdobia. Zároveň bolo zistené, že v kontrolovanom období zriaďovateľ neposkytol finančné prostriedky na bežné výdavky svojim príspevkovým organizáciám v takej výške, aby bol ich rozpočet nákladov a výnosov vyrovnaný. V dôsledku uvedených skutočností bola v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy rozpočtovaná v týchto organizáciách strata. Organizácie pri obstarávaní dlhodobého majetku nedodržiavali rozpočtovú klasifikáciu, čo malo za následok nesprávne triedenie výdavkov, ako aj nesprávnu evidenciu obstaraného majetku.

Kontrolou boli ďalej zistené prípady zanedbávania výkonu predbežnej a priebežnej finančnej kontroly podľa príslušných ustanovení zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými subjektom, ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikanie, vykonaná v 3 subjektoch, preukázala porušenie finančnej disciplíny z dôvodu použitia verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom, poskytnutia preddavku z verejných prostriedkov bez písomnej dohody a použitia finančných príspevkov v rozpore s podmienkami určenými pri poskytnutí verejných prostriedkov v celkovej výške 23,33 tis. EUR.

Kontrolou bolo tiež zistené nedodržanie zákona o účtovníctve tým, že účtovanie o majetku nebolo v súlade s platnými postupmi účtovania a vykonávanie inventarizácie majetku a záväzkov nebolo v súlade s jeho ustanoveniami. Kontrolované subjekty nevenovali dostatočnú pozornosť ani dodržiavaniu ďalších všeobecne záväzných predpisov. Napríklad bolo zistené nedodržanie ustanovení zákona o neziskových organizáciách, zákona o živnostenskom podnikaní, ako aj zákona o verejnom obstarávaní. Kontrolný systém neziskových organizácií nebol dostatočný.

1.5 Výsledky kontrol v oblasti informačných systémov

Kontrolu IS začlenil NKÚ SR do svojej kontrolnej činnosti v roku 2008. Tento typ kontroly je zameraný na oblasť IS, t.j. kontrolu hospodárenia, správu majetku, bezpečnosť a ochranu aktív IS. Kontroly IS boli vykonané v súlade s príslušnými medzinárodnými kontrolnými štandardmi INTOSAI.

V roku 2009 bola kontrola IS vykonaná v 3 subjektoch verejnej správy. V jednom prípade bola vykonaná všeobecná kontrola IS formou samostatnej kontrolnej akcie, ktorej súčasťou bola aplikačná kontrola IS v subjekte v zriaďovateľskej pôsobnosti vybranej organizácie. V ďalšom prípade bola vykonaná aplikačná kontrola IS, ktorá bola súčasťou predmetu kontroly plnenia daňových príjmov ŠR za rok 2008 a postupu implementácie systému VIES II.

Kontrola informačných systémov v Trnavskom samosprávnom kraji a vo vybranej organizácii v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Účelom tejto kontroly bolo preverenie IS z hľadiska ich bezpečnosti, spoľahlivosti a korektnosti, ako aj preverenie údajov v týchto systémoch so zreteľom na spoľahlivosť, úplnosť a dostatočnosť ich zabezpečenia.

V oblasti kontroly súladu s platnou legislatívou SR pre IS verejnej správy (ďalej len „ISVS“) NKÚ SR v súlade s ustanoveniami Európskych vykonávacích smerníc pre kontrolné štandardy INTOSAI akceptoval výsledky práce externých kontrolórov v oblasti kontroly dodržiavania bezpečnostných štandardov pre ISVS. Táto kontrola bola vykonaná MF SR v súlade so zákonom o ISVS v období jún 2009, pričom výsledok kontroly preukázal niektoré nedostatky. Ďalej boli kontrolou zistené viaceré nedostatky v oblasti prevádzky a bezpečnosti IS ako i v oblasti operačných systémov a sietí. Okrem iného bola zistená nedostatočná formálna úprava oblastí dôležitých pre zabezpečenie prevádzky a obnovy IS po prípadnej havárii systému, nedostatočná zmluvná úprava prístupu do IS kontrolovaného subjektu externými poskytovateľmi služieb. Zároveň bolo zistené nedôsledné uplatňovanie vnútroorganizačných predpisov pre oblasť bezpečnosti a správy IS samosprávneho kraja.

Vo vybranej organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja bola vykonaná aplikačná kontrola, pričom boli zistené nedostatky vo vymedzení povinnosti poskytovateľa ekonomického IS v oblasti administrácie systému.

Kontrola plnenia daňových príjmov ŠR za rok 2008 a postupu implementácie systému VIES II bola vykonaná v DR SR. Aplikačnou kontrolou uvedeného systému bol zistený nesúlad so štandardami pre ISVS v oblasti bezpečnostných štandardov pre riadenie informačnej bezpečnosti, zálohovanie a fyzické ukladanie záloh a tiež viaceré nedostatky technického i organizačného charakteru. Overením správnosti vstupných údajov bolo zistené, že tieto boli do IS VIES zaznamenané správne, avšak vykazovali určité formálne nedostatky. Ďalej bola zistená absencia formalizácie zodpovednosti za stále údaje v aplikačnej časti IS VIES.

1.6 Výsledky medzinárodných kontrol

NKÚ SR v roku 2009 vykonal 2 kontrolné akcie s účasťou zahraničnej NKI. Boli zamerané, v spolupráci s NKI Spolkovej republiky Nemecko na problematiku výstavby diaľnic a v spolupráci s NKI Poľska na cezhraničnú spoluprácu.

Kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami na výstavbu diaľnic v úseku Vrtižer – Hričovské Podhradie, vykonanou v Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., boli zistené nedostatky v oblasti verejného obstarávania a pri uplatňovaní zákona o účtovníctve tým, že k faktúram neboli priložené relevantné doklady a dochádzalo k oneskoreniu úhrad niektorých faktúr.

Kontrola realizácie „Operačného programu cezhraničnej spolupráce Poľskej republiky a Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2013“ bola zameraná na prípravu čerpania a čerpanie prostriedkov z fondov EÚ v rámci uvedeného operačného programu cezhraničnej spolupráce v novom programovom období. Výkon kontroly bude ukončený v roku 2010.

1.7 Výsledky kontrol plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami

NKÚ SR v rámci strategickej orientácie svojej kontrolnej činnosti v roku 2009 kontinuálne a systematicky zabezpečoval aj kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolami. Hodnotenie plnenia opatrení bolo

predmetom celkom 23 kontrolných akcií. Z toho v 4 prípadoch bola kontrola vykonaná formou osobitnej kontrolnej akcie, výhradne zameranej na hodnotenie plnenia opatrení, a v 19 prípadoch bola vykonaná v rámci iných kontrolných akcií, popri ich hlavnom predmete kontroly.

Kontrolou plnenia opatrení z kontroly postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z motorových vozidiel a overenia správnosti a včasnosti prevodu výnosu dane do rozpočtov VÚC vykonanej v I. polroku 2007 bolo zistené, že 9 z 10 DÚ všetky prijaté opatrenia splnilo. V jednom DÚ sa niektoré nedostatky v práci správcu daní vyskytovali naďalej. Prínosom tejto kontrolnej akcie bolo, že na základe plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou NKÚ SR vyrubili správcovia dane sankcie v sume 271 432 Sk (9 009,89 EUR), ktorú daňové subjekty uhradili v plnej výške. V daňovom exekučnom konaní vymohli DÚ od daňových subjektov daňové nedoplatky v sume 2 752 346 Sk (91 361,15 EUR).

Kontrolou plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami NKÚ SR v roku 2008 v 3 subjektoch NKÚ SR zistil, že tieto subjekty nie vždy pristupovali k ich plneniu dôsledne. Aj keď v prevažnej miere opatrenia boli splnené alebo boli plnené priebežne, niektoré opatrenia neboli splnené, alebo sa ich plnením nedosiahli očakávané výsledky.

V jednom subjekte boli zistené nedostatky súvisiace so správou registratúry a v preukázateľnosti účtovníctva, najmä pri úhradách výdavkov za právne poradenské služby. NKÚ SR v tejto súvislosti odporučil kontrolovanému subjektu, aby pri prijímaní nových opatrení boli zhodnotené a zohľadnené aj príčiny neplnenia, resp. nedôsledného plnenia pôvodne prijatých opatrení.

Výsledky kontroly plnenia opatrení v ďalšom subjekte preukázali, že z 10 prijatých opatrení bolo 1 opatrenie prijaté nad rámec nedostatkov zistených kontrolou NKÚ SR v roku 2008 a z ostatných boli 4 opatrenia splnené, 2 opatrenia boli plnené priebežne, 1 opatrenie bolo splnené čiastočne a 2 opatrenia neboli splnené.

Kontrola plnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov z kontrol vykonaných v roku 2008 a 2009 vrátane tých organizácií, ktorým boli poskytnuté prostriedky z ES a iných krajín bola vykonaná v 58 vybraných subjektoch, v rámci ktorých bolo preverených celkom 484 opatrení. Kontrola zistila, že 421 opatrení bolo splnených, alebo priebežne sa plnilo, 34 opatrení nebolo splnených a 18 bolo splnených čiastočne. Nesplnené opatrenia sa napríklad týkali nedodržiavania povinnosti hospodárneho, efektívneho a účinného vynakladania verejných prostriedkov pri poskytovaní preddavkov; nevydania alebo neskorého vydania interného normatívneho predpisu; nevydania interného predpisu k zamedzeniu nesprávneho postupu úhrad drobného investičného majetku a pod.

Kontroly zamerané na finančné prostriedky poskytnuté z ES a iných krajín boli vykonané v 77 subjektoch, ktoré na základe predchádzajúcich kontrolných zistení prijali spolu 478 opatrení. Z analýzy plnenia týchto opatrení bolo zistené, že 366 opatrení bolo splnených, 8 opatrení bolo nesplnených, čiastočne splnené bolo jedno opatrenie a plnenie 103 opatrení sa nedalo vyhodnotiť z dôvodu, že neuplynuli termíny stanovené na ich plnenie. Kontrolované subjekty na odstránenie zistených nových aj pretrvávajúcich nedostatkov prijali príslušné opatrenia, ktorých plnenie bude NKÚ SR kontrolovať.

Kontrolu plnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov prijatých na základe kontrol vykonaných v roku 2006 a 2007 NKÚ SR vykonal aj v oblasti územnej samosprávy a to v 28 subjektoch formou samostatnej kontroly a v 10 subjektoch ako súčasť kontrol úradov samosprávy v oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami, hospodárenia s prostriedkami z fondov EÚ a nakladania s verejným majetkom. Celkove bolo predmetom kontrol plnenie 558 opatrení, z ktorých bolo splnených, resp. priebežne sa plnilo 450 opatrení, nesplnených bolo 38 opatrení a čiastočne splnených bolo 59 opatrení. Plnenie 11 opatrení nebolo možné vyhodnotiť z dôvodu, že nenastali podmienky na ich plnenie. Opätovne bolo zistené porušenie finančnej disciplíny vo výške 24,9 tis. EUR úhradou preddavku z verejných prostriedkov, ktorá nebola v súlade so zákonom alebo s podmienkami určenými pre poskytnutie verejných prostriedkov.

Z uvedenej analýzy plnenia všetkých prijatých opatrení vyplýva, že kontrolná aktivita NKÚ SR v tejto oblasti má pozitívny dopad na kontrolované subjekty. Počet nesplnených opatrení má klesajúcu tendenciu, čo naznačuje zvýšenú zodpovednosť kontrolovaných subjektov za hospodárenie s finančnými prostriedkami a za správu a ochranu verejného majetku.

1.8 Realizácia výsledkov kontrol

NKÚ SR výsledky jednotlivých kontrolných akcií realizoval v súlade so zákonom o NKÚ SR. Protokol o výsledku kontroly prerokúval so štatutárnym orgánom kontrolovaného subjektu. Zároveň o prerokovaní protokolu vyhotovil zápisnicu, v ktorej uložil štatutárnemu orgánu v určenom termíne predložiť NKÚ SR opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a stanovil termín na predloženie správy kontrolovaného subjektu o stave plnenia prijatých opatrení. V prípade, že NKÚ SR považoval predložené opatrenia za nedostatočné, vrátil ich kontrolovanému subjektu s príslušným odporúčaním na zmenu alebo doplnenie.

O výsledkoch jednotlivých kontrolných akcií NKÚ SR informoval aj Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu a ďalšie, vecne príslušné výbory NR SR. V prípade osobitne dôležitých kontrolných poznatkov informoval vládu SR prostredníctvom predsedu vlády. Zároveň výsledky kontrolných akcií zverejňoval na svojom webovom sídle. Zistené porušenie finančnej disciplíny oznámil, v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, príslušnej správe finančnej kontroly na ďalšie konanie. Dôležité kontrolné poznatky z oblasti verejného obstarávania oznámil Úradu pre verejné obstarávanie.

NKÚ SR pri výkone kontrolnej činnosti, v súlade so zákonom o NKÚ SR, predkladal kontrolovaným subjektom a príslušným orgánom odporúčania, vrátane legislatívnych námetov, na riešenie zistených nedostatkov, napríklad:

V „*Informácii o výsledkoch kontrol čerpania fondov EÚ za rok 2009*“, ktorú predložil vláde SR, za účelom zlepšenia využitia prostriedkov EÚ, odporučil zabezpečiť:

- rozpracovanie plánu čerpania pomoci do konca oprávneného obdobia pre financovanie programového obdobia 2007 – 2013 a zabezpečenie jeho plnenia za účelom dosiahnutia maximálneho využitia schválených finančných zdrojov EÚ,
- pre programové obdobie 2007 – 2013 stanovenie časového riadenia implementácie pomoci v riadiacich dokumentoch,
- dodržiavanie harmonogramu výziev na predkladanie projektov,

- prípravu a realizáciu sektorových, tematických alebo úvodných štúdií uskutočniteľnosti pri veľkých projektoch, ktoré by mali predchádzať procesu schvaľovania,
- analýzu nákladov na implementáciu a kontrolu ŠF a KF, vyhodnotiť efektívnosť vynaložených prostriedkov, kvalitu riadenia a finančné plnenie („náklady na dosiahnutý výsledok“) a na základe výsledkov analýzy prijať opatrenia na racionalizáciu a zjednodušenie procesu implementácie,
- zlepšenie dohľadu riadiacich orgánov tak, aby sa v programovom období 2007 – 2013 zaistila prevencia vzniku rovnakých nedostatkov a problémov, aké sa vyskytovali v programovom období 2004 – 2006; osobitnú pozornosť venovať problémom, ktoré môžu spôsobiť finančný dopad,
- operatívne konzultácie s EK v prípade nejasností s interpretáciou nariadení alebo smerníc EÚ a to už v počiatočnom štádiu riešenia,
- informovanosť o výsledkoch konzultácií s EK o definíciách a o výkladoch tak, aby boli jasné a dostupné všetkým dotknutým subjektom – napríklad zriadením otvoreného a virtuálneho „Panela výkladov/interpretácií EÚ“,
- intenzívnejšie zameranie sa na účel projektov z hľadiska trvalo udržateľných prínosov pre zamýšľané cieľové skupiny,
- zvýšenie účinnosti, spoľahlivosti, efektívnosti a kvality vykonávania vnútorných kontrol a auditov a nastavenie systémov vnútornej kontroly tak, aby sa zamedzilo opakovaniu rovnakých nedostatkov (napr. formou zavedenia kontrol na zmiernenie rizika, prijímania systémových opatrení a i.):
 - lepšie porozumenie fungovania systému vnútornej kontroly,
 - zlepšenie najmä kontroly prvej línie, t.j. predbežnej a priebežnej kontroly pred uzatvorením zmluvy a vyplatením platby,
 - ku všetkým legislatívnym úpravám alebo významnejším zmenám v postupoch implementácie operačných programov/projektov pripojenie popisu príslušného kontrolného mechanizmu,
 - vytvorenie priestoru pre zlepšenie vnútornej kontroly – vyhodnocovanie vnútorného kontrolného systému, vydávanie odporúčaní na zlepšenie, dôsledné vykonávanie overenia plnenia odporúčaní/opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,
- výmenu skúseností a „dobrej praxe“ medzi subjektmi zapojenými do systému riadenia a kontroly,
- pravidelné organizovanie súhrnných informačných akcií o riadení a využívaní všetkých foriem finančnej pomoci EÚ pre SR – pre verejnosť a potenciálnych záujemcov.

Na základe výsledkov *kontroly dodržiavania stanovených podmienok verejného obstarávania zákaziek vo vybraných kapitolách ŠR* odporučil využiť poznatky z kontroly pri najbližšej novelizácii zákona o verejnom obstarávaní tak, aby prispeli k zvýšeniu transparentnosti procesu verejného obstarávania a zvýšeniu kvality výkonu kontrolnej činnosti.

V rámci *kontroly plnenia opatrení prijatých v oblasti cestnej premávky na zníženie nehodovosti* odporučil MDPT SR a MV SR opatrenia Národného plánu na obdobie po roku 2010 zamerať do oblastí, ktoré sú najčastejšie príčinou dopravných nehôd; pre ďalšie obdobie stanoviť kritériá pre vyhodnotenie účinnosti opatrení Národného plánu; opatrenia prijaté v Národnom pláne formulovať ako záväzné z hľadiska zvýšenia účinnosti tak, aby plnenie opatrení bolo povinnosťou dotknutých orgánov; sledovať možnosť zapojenia ďalších

poisťovní do organizovania a financovania preventívno-výchovných akcií v rámci bezpečnosti cestnej premávky; navrhnúť vytvorenie medzirezortného programu zameraného na bezpečnosť cestnej premávky s cieľom zabezpečiť účelovosť použitia verejných prostriedkov a presadzovať schválenie legislatívnej úpravy týkajúcej sa orientačného zisťovania požitia iných návykových látok podľa najnovších poznatkov a praxe v tejto oblasti v krajinách EÚ.

Pri kontrole správnosti zostavenia záverečných účtov kapitol MF SR a Všeobecná pokladničná správa za rok 2008 odporučil MF SR prijatie opatrení zameraných napríklad na zavedenie evidencie o kolkových známkach do účtovného systému kapitoly MF SR a na využívanie všetkých možností vymáhania pohľadávok štátu s využitím výsledkov analýzy pohľadávok vypracovanej Slovenskou konsolidačnou, a. s. Bratislava pred vyhotovením návrhu na trvalé upustenie od vymáhania.

Na základe výsledkov kontroly hospodárenia a účelovosti použitia verejných prostriedkov v Slovenskom olympijskom výbore (ďalej len „SOV“) odporučil MŠ SR určovať podmienky na použitie poskytnutých dotácií tak, aby bolo jednoznačne stanovené, podľa ktorých ustanovení zákona o verejnom obstarávaní má SOV pri procese obstarávania postupovať. Ďalej odporučil v spolupráci s MF SR zabezpečiť, aby pri novelizácii zákona o rozpočtových pravidlách boli v oblasti poskytovania preddavkov riešené medzinárodné zvyklosti usporiadateľov olympijských hier a iných významných medzinárodných športových podujatí. SOV odporučil, aby zmluvy uzatvárané s jednotlivými prijímateľmi dotácií obsahovali všetky podmienky tak, aby boli vytvorené dostatočné predpoklady pre dodržanie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách v plnom rozsahu podľa zmlúv uzatvorených s MŠ SR ako poskytovateľom dotácií pre SOV.

Pri kontrole plnenia daňových príjmov ŠR za rok 2008 a postupu implementácie systému VIES II odporučil DR SR prijať konkrétne opatrenia v oblasti kontrolnej činnosti DÚ, v oblasti organizácie a dokumentácie a v oblasti údajov IS VIES.

Na základe výsledkov kontroly spôsobu vyrubovania dane z príjmov právnickej osoby a dane z pridanej hodnoty odporučil zvýšiť počet kontrol nadmerného odpočtu DPH, v prípadoch, keď daňové subjekty požadujú jeho vrátenie v skrátenej lehote 30 dní, dôsledne overovať, či daňový subjekt nemal v posledných 12 kalendárnych mesiacoch daňový nedoplatok a zvýšiť efektívnosť spolupráce daňových orgánov, colných orgánov a poisťovní, pri zisťovaní, či daňový subjekt nemal v posledných 12 kalendárnych mesiacoch colné nedoplatky a nedoplatky na povinných odvodoch poistného.

Na základe výsledkov kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami vynaloženými v súvislosti s plnením úloh v oblasti kombinovanej dopravy odporučil kontrolovanému subjektu a MDPT SR stanoviť, priebežne sledovať, vyhodnocovať a porovnávať významné ukazovatele, týkajúce sa výkonov a environmentálnych vplyvov dopravy v rámci EÚ a najmä s krajinami Vyšehradskej skupiny.

V rámci kontroly aktuálneho stavu využívania finančných prostriedkov Operačného programu Informatizácia spoločnosti v programovom období 2007 – 2013 odporučil MF SR, aby o skutočnostiach súvisiacich s realizáciou aktivít jednotlivých projektov, ktoré sú predmetom účtovníctva z dôvodu zvýšenia transparentnosti a preukázateľnosti účtovalo na analytických účtoch.

Vychádzajúc z poznatkov kontrolných akcií vykonaných v oblasti územnej samosprávy NKÚ SR príslušným orgánom, napríklad na základe výsledkov *kontroly hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontroly plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v mestách, ktoré sú sídlom okresu*, odporučil prehodnotiť interné normy a vydané VZN mesta z hľadiska platnej legislatívy, zapojiť do preverenia plnenia prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou hlavného kontrolóra mesta, zabezpečovať pravidelné odborné školenia pre zamestnancov ekonomického odboru mesta so zameraním na uplatnenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona o majetku obcí, zákona o účtovníctve a prijať konkrétne opatrenia v oblasti nakladania s komunálnym a drobným stavebným odpadom.

Opatrenia prijaté na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov v kontrolovaných subjektoch NKÚ SR systematicky kontroluje a vyhodnocuje a získané poznatky využíva pri strategickej orientácii svojej kontrolnej činnosti.

2 Ostatné činnosti NKÚ SR

2.1 Stanoviská a správa NKÚ SR pre NR SR

NKÚ SR v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR v roku 2009 vypracoval a predložil NR SR stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2008. Pri vypracovaní stanoviska boli využité poznatky NKÚ SR z kontrol hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami a majetkom štátu a finančných kontrol správnosti zostavenia záverečných účtov v 17 rozpočtových kapitolách, ako aj údaje a informácie poskytnuté alebo publikované Štátnou pokladnicou, Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity, Štatistickým úradom SR a Národnou bankou Slovenska.

NKÚ SR v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR ďalej vypracoval a predložil NR SR stanovisko k Návrhu ŠR na rok 2010, v ktorom po zohľadnení aktualizácie makroekonomického vývoja v súvislosti s vplyvmi globálnej finančnej a hospodárskej krízy na reálnu ekonomiku Slovenska nemal zásadné pripomienky k predloženému návrhu. NKÚ SR však na základe vykonaných kontrol poukázal na slabé miesta a rizikové oblasti využívania verejných zdrojov a odporučil vláde SR prijať opatrenia predovšetkým pri čerpaní zdrojov z rozpočtu EÚ, v oblasti transparentnosti systému a úrovne verejného obstarávania, zníženia administratívnej náročnosti získavania prostriedkov a dôsledného potláčania prvkov klientelizmu. NR SR prerokovala stanovisko NKÚ SR na svojej 42. schôdzi dňa 30.10.2009.

NKÚ SR podľa § 5 ods. 5 zákona o NKÚ SR vypracoval a predložil NR SR správu o výsledkoch svojej kontrolnej činnosti za rok 2008. NR SR správu prerokovala na svojej 35. schôdzi dňa 21.04.2009.

2.2 Činnosť NKÚ SR vo funkcii orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a z KF

NKÚ SR, podľa zákona o NKÚ SR, plní úlohy orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a úlohy orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení projektu a pomoci z KF pre programové obdobie 2004 – 2006. V tejto súvislosti v roku 2009, v súlade

so svojou stratégiou a s plánom kontrolnej činnosti, vykonal kontroly ŠF a KF.

Kontroly KF zahŕňali záverečné kontroly:

- piatich projektov ISPA/KF, ktorých doba realizácie skončila 31.12.2008:
 - Rekonštrukcia a rozšírenie čistiarne odpadových vôd v meste Zvolen – CCI 2001/SK/16/P/PE/005,
 - Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie juhovýchodného Zemplína – CCI 2002/SK/16/P/PE/008,
 - Zlepšenie životného prostredia v oblasti Liptova – FM 2002/SK/16/P/PE/009,
 - Dostavba čistiarne odpadových vôd Poprad – Matejovce – CCI 2003/SK/16/P/PE/019,
 - Modernizácia železničnej trate Trnava - Nové Mesto nad Váhom, úsek Trnava – Piešťany na Slovensku – CCI 2002/SK/16/P/PT/005,
- jedného projektu, ktorého doba realizácie skončila 30.04.2009:
 - Modernizácia železničnej trate Šenkvice - Cífer a staníc Rača - Trnava na Slovensku CCI 2001/SK/16/P/PT/003,
- dvoch projektov, ktorých doba realizácie skončila 30.06.2009:
 - Nakladanie s odpadovými vodami v meste Komárno – CCI 2000/SK/16/P/PE/004,
 - Odborná pomoc pre prípravu projektov KF vo vodnom sektore – CCI 2003/SK/16/P/PA/009.

NKÚ SR v roku 2009 na každý z uvedených 8 projektov vydal vyhlásenie o ukončení pomoci. Vyhlásenia o ukončení pomoci zaslal v stanovených termínoch príslušným orgánom EK.

Kontroly ŠF sa zamerali na programy, ktoré sa implementujú v rámci:

- ESF (na SOP Ľudské zdroje, jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3 a program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL),
- Európskeho fondu regionálneho rozvoja (na Operačný program Základná infraštruktúra, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 2 a programy Iniciatívy Spoločenstva INTERREG III A).

NKÚ SR v roku 2010 v stanovenom termíne na každý uvedený program pomoci zo ŠF vydá vyhlásenie o ukončení pomoci.

2.3 Plnenie funkcie vnútorného audítora EUROSAI

V roku 2009 vykonávali zástupcovia NKÚ SR a EDA funkciu vnútorného audítora pre kontrolu účtov EUROSAI. Je to v poradí druhé funkčné obdobie, v ktorom NKÚ SR vykonáva túto funkciu.

Audítori v súlade s čl. 15 Štatútu EUROSAI vykonali následný audit účtov a účtovných dokladov za rok 2008. Audit bol zameraný na preverenie príjmov a výdavkov EUROSAI, finančných investícií a na správnosť ich obstarania.

Audit bol ukončený výrokom, že finančné výkazy dávajú pravdivý obraz o finančnej situácii účtov EUROSAI k 31.12.2008. Z vykonaného auditu bola vypracovaná správa, ktorú podpísali najvyšší predstavitelia oboch auditujúcich inštitúcií. Správa bola následne zaslaná Výkonnému výboru EUROSAI.

2.4 Súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi

V hodnotenom období v súvislosti s predmetom činnosti NKÚ SR bola realizovaná súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi v trestnej, ako aj netrestnej oblasti v 18 prípadoch. Z toho bolo podané 1 trestné oznámenie s podozrením zo spáchania trestného činu majetkovej, hospodárskej alebo inej povahy podľa ustanovení Trestného zákona. Rozhodnutím OR PZ v Trebišove bola vec odmietnutá, s odôvodnením, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania, lebo vo veci nebolo dokázané úmyselné zavinenie.

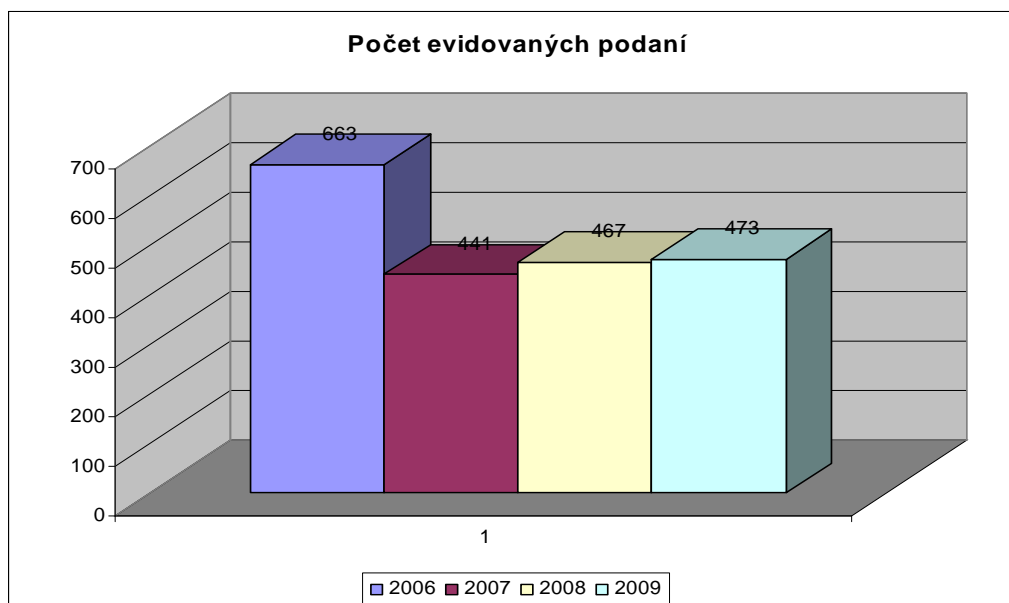
Súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdom poskytol NKÚ SR v 12 prípadoch, kedy na základe žiadosti alebo dožiadania policajného orgánu alebo súdu poskytol kópie výsledných materiálov z kontrolnej činnosti alebo iné požadované informácie z kontrolnej činnosti. V súvislosti s kontrolnou činnosťou v jednom z týchto uvedených prípadov kontrolóri vypovedali aj ako svedkovia v trestnom konaní.

V netrestnej oblasti podal NKÚ SR príslušnej prokuratúre 5 oznámení – podnetov na preskúmanie VZN alebo správ o výsledku kontroly v obciach, v ktorých nadobudol podozrenie, že VZN nie je v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom. Prokuratúra v súvislosti s oznámeniami doručila NKÚ SR 2 vyrozumenia o zrušení kontrolovaných VZN obcami, 1 oznámenie o vydanom upozornení prokurátora a 1 oznámenie o vydanom proteste prokurátora, aj upozornení prokurátora.

V rámci spolupráce NKÚ SR s GP SR, príslušné prokuratúry postúpili NKÚ SR v 6 prípadoch na vedomie poznatky, ako aj vydané protesty prokurátora a upozornenie prokurátora.

2.5 Vybavovanie podaní fyzických osôb a právnických osôb

V roku 2009 NKÚ SR celkovo zaevidoval 473 podaní od fyzických osôb a právnických osôb, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavovalo nepatrný nárast celkového počtu podaní (6). Prehľad o počte podaní fyzických osôb a právnických osôb za roky 2006 až 2009 je uvedený v nasledujúcom grafe:

Z uvedeného celkového množstva evidovaných podaní v roku 2009 patrilo do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR 291 (61,5 %) podaní. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to predstavuje pokles počtu týchto podaní o 5 (t.j. o 1,69 % menej).

NKÚ SR za účelom skvalitnenia styku s verejnosťou sa snaží o zvýšenie jej celkovej informovanosti o jeho postavení a kontrolnej pôsobnosti. O tom, že je v tomto úsilí v posledných dvoch rokoch úspešný svedčí aj skutočnosť, že počet podaní nepatriacich do jeho kontrolnej pôsobnosti sa pohybuje na úrovni 36,6 % (v roku 2008), resp. 38,5 % (v roku 2009). Pritom v roku 2007 podania doručené od fyzických osôb a právnických osôb nepatriace do pôsobnosti NKÚ SR predstavovali 52 % z celkového počtu došlých podaní.

Z podaní nepatriacich do jeho kontrolnej pôsobnosti boli NKÚ SR adresované najčastejšie spotrebiteľské reklamácie a žiadosti o riešenie problematiky vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Ďalšou skupinou boli podania týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov, konaní správnych orgánov, ako aj orgánov činných v trestnom konaní. Časť doručených podaní tiež obsahovala problematiku bytov a služieb spojených s bývaním.

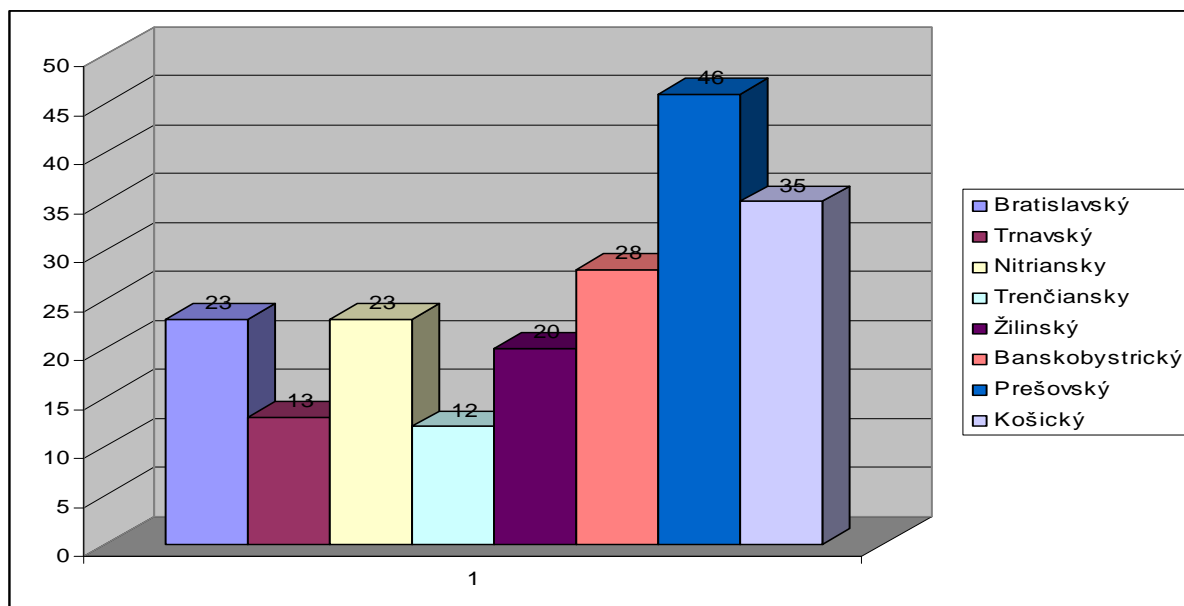
Obsah podaní patriacich do pôsobnosti NKÚ SR sa týkal rôznych nedostatkov v hospodárení orgánov verejnej správy a ďalších právnických osôb pôsobiacich vo verejnej správe. Najväčšia časť z nich poukazovala na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom (208 podaní, t.j. 71,4 %). Na nedostatky v oblasti poskytovania a čerpania fondov EÚ, resp. na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami ES upozorňovalo 18 podaní (6,2 %), problematiky verejného obstarávania sa týkalo 16 podaní (5,5 %) a nedostatky v oblasti správy daní a poplatkov boli predmetom 10 podaní (3,4 %). Na porušovanie ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov poukazovalo 39 podaní (13,4 %).

Do oblasti územnej samosprávy smerovalo 200 podaní, to znamená 68,7 % z celkového počtu podaní patriacich do pôsobnosti NKÚ SR. Ide o zvýšenie počtu týchto podaní v porovnaní s rokom 2008 o 9, t.j. o 4,7 %. Najviac podnetov smerovalo voči starostom obcí (68, t.j. 34 %) a voči obciam (53, t.j. 26,5 %). Na nedostatky v práci kontrolóra poukazovali dve podania (1 %). Voči mestám smerovalo 32 podaní (16 %), voči primátorom miest 10 (5 %). Podaní smerujúcich voči samosprávnym krajom bolo 8 (4 %).

Ostatných podaní, smerujúcich voči organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí, miest a samosprávnych krajov, ktoré sa najčastejšie týkali škôl (stredných, základných, materských) alebo obecných podnikov, zaevidoval v roku 2009 NKÚ SR 27 (13,5 %).

Sťažnosti voči obciam poukazovali najčastejšie na nedostatky v činnosti obce a jej orgánov – starostu, a obecného zastupiteľstva, ako aj obecného úradu. Viacero podnetov spochybňovalo vnútorný kontrolný systém v obciach či mestách z dôvodu prepojenia starostu a hlavného kontrolóra, slabého postavenia hlavného kontrolóra, prípadne nefunkčnosti obecného zastupiteľstva.

Počet doručených podaní smerujúcich do oblasti územnej samosprávy podľa jednotlivých krajov je uvedený v nasledujúcom grafe:

V porovnaní s rokom 2008 došlo v roku 2009 k miernemu nárastu počtu podaní v prípade Prešovského kraja a Banskobystrického kraja a naopak, menší počet podaní sa v predchádzajúcom roku týkal krajov Nitrianskeho a Trnavského.

Proti ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a iným právnickým osobám pôsobiacim vo verejnej správe, akými sú napríklad Sociálna poisťovňa alebo verejné vysoké školy, v roku 2009 smerovalo 91 (31,3 %) z celkového počtu podaní patriacich do kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR. Uvedené podania sa týkali týchto oblastí:

Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami štátu	33
Nehospodárne nakladanie s majetkom štátu	12
Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom štátu	7
Verejné obstarávanie	12
Správa daní a poplatkov	4
Porušenie iných všeobecne záväzných právnych predpisov	15
Nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami ES/EÚ	8
Spolu	91

Z analýzy tejto skupiny podaní vyplýva, že ich prevažná väčšina poukazovala na nedostatky vyskytujúce sa v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách, prípadne v právnických osobách v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstiev alebo ústredných orgánov štátnej správy. Voči samotným ministerstvám a ústredným orgánom štátnej správy smeroval menší počet podaní.

NKÚ SR využíva podania fyzických a právnických osôb ako jeden z podkladov pri tvorbe ročných plánov kontrolnej činnosti. V roku 2009 využil v rámci svojej kontrolnej pôsobnosti 29 podaní, resp. podnetov na vykonanie kontroly.

2.6 Styk s verejnosťou

NKÚ SR venoval v roku 2009 významnú pozornosť ďalšiemu skvalitňovaniu informovanosti verejnosti a médií o jeho poslaní, pôsobnosti, právomociach a osobitne o výsledkoch kontrolnej činnosti.

Pri zverejňovaní a sprístupňovaní informácií NKÚ SR postupoval v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám a nadväzujúcich všeobecne záväzných a interných predpisov. Z celkového počtu 93 podaní doručených na NKÚ SR v roku 2009 tvorili žiadosti o sprístupnenie informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám takmer 55 %, čo tvorilo 51 žiadostí. Z uvedených podaní až 41 % smerovalo k sprístupneniu výsledkov kontrol v samospráve obcí a miest a 4 % na sprístupnenie výsledkov kontrol v štátnej správe. Všeobecné informácie týkajúce sa NKÚ SR, ako napr. postavenie, pôsobnosť, organizačná štruktúra, kontrolná činnosť, boli žiadané v 33 %.

Podania, ktoré nespĺňali náležitosti žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám tvorili 45 % všetkých podaní. Žiadosti o odborné stanoviská, právne rady, metodickú pomoc a výklad právnych predpisov predstavovali najvýraznejšiu oblasť – takmer 36 % z uvedených podaní. Viac ako štvrtinu podaní tvorili otázky súvisiace s finančnými problémami žiadateľov, daňami a dôchodkami, či pracovno-právnymi vzťahmi. Takmer 20 % žiadostí smerovalo k hospodáreniu s bytmi. Necelých 17 % podaní súviselo s podozrením z trestnej činnosti, či porušovaním zákonov. Pri všetkých podaniach tohto typu, okrem vysvetlenia postavenia a právomocí, NKÚ SR odporučil žiadateľom aj vhodné riešenie a postup (ak to bolo možné), či odkázal na príslušné orgány alebo inštitúcie, na ktoré sa možno v danej veci obrátiť.

NKÚ SR informoval verejnosť o jeho postavení, právomociach a kontrolnej činnosti prostredníctvom odboru komunikácie a styku s verejnosťou. Ten zverejňoval informácie o výsledkoch kontrolnej činnosti vo forme správ o výsledkoch všetkých kontrol vykonaných NKÚ SR priebežne po ich ukončení na webovom sídle NKÚ SR www.nku.gov.sk v časti Aktuality a Správy o výsledkoch kontrol a štvrťročne v elektronickom Spravodajcovi NKÚ SR, ktorý je tiež zverejňovaný na internetovej stránke. NKÚ SR zároveň intenzívne spolupracoval s masovokomunikačnými prostriedkami, ich požiadavky vybavoval priebežne, promptne a korektne. Na ich informovanie využíval najmä tlačové informácie o kontrolnej činnosti všeobecne, o výsledkoch významných kontrol a o významných udalostiach a podujatiach na NKÚ SR.

V roku 2009 bolo v tlačných a elektronických médiách zverejnených celkom 898 výstupov o NKÚ SR, čo bolo o 255 viac ako v roku 2008 a o 553 viac ako v roku 2007. Nárast výstupov v médiách za porovnávané roky predstavuje viac ako 160 %.

NKÚ SR rozšíril v roku 2009 spoluprácu s regionálnymi i celoslovenskými tlačnými médiami, v ktorých uverejňoval skúsenosti, poznatky a zhrnutia výsledkov svojich kontrol, týkajúce sa najmä samosprávy, ale aj príspevky o postavení, princípoch fungovania a právomociach NKÚ SR.

2.7 Medzirezortné pripomienkové konanie

V medzirezortnom pripomienkovom konaní v roku 2009 bolo NKÚ SR doručených 886 materiálov, z toho bolo 452 legislatívnej a 434 nelegislatívnej povahy.

K 37 materiálom legislatívnej povahy NKÚ SR uplatnil obyčajné pripomienky. K materiálu „Návrh zákona o zmiernení vplyvov globálnej finančnej krízy na slovenský bankový sektor a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ uplatnil zásadné pripomienky. K 202 materiálom nelegislatívnej povahy uplatnil 388 obyčajných pripomienok.

2.8 Medzinárodné aktivity

Medzinárodná spolupráca je dôležitou súčasťou činnosti NKÚ SR. NKÚ SR je členom medzinárodnej organizácie NKI INTOSAI a jej európskej organizácie EUROSAI. NKÚ SR je tiež členom Kontaktného výboru vedúcich predstaviteľov NKI členských krajín EÚ (ďalej len „Kontaktný výbor“).

Svoje pôsobenie v týchto medzinárodných organizáciách NKÚ SR vykonával prostredníctvom zástupcov delegovaných do šiestich výborov, podvýborov a pracovných skupín INTOSAI a troch pracovných skupín EUROSAI. Okrem toho sa zamestnanci NKÚ SR podieľali aj na činnosti šiestich pracovných skupín Kontaktného výboru a troch finančných kontrolných skupín pre INTERREG IIIA, IIIB a IIIC (Iniciatíva Spoločenstva týkajúca sa transeurópskej spolupráce na podporu harmonického a vyváženého rozvoja európskeho priestoru).

V roku 2009 NKÚ SR uskutočnil celkove 43 vyslaní 66 zamestnancov na zahraničné pracovné cesty a 7 prijatí 77 osôb zo zahraničia. Zahraničné pracovné cesty mali charakter stretnutí na najvyššej úrovni, stretnutí členov pracovných skupín v rámci INTOSAI, EUROSAI a Kontaktného výboru, seminárov a konferencií, stretnutí k medzinárodným kontrolám a iným pracovným oblastiam.

V rámci zahraničných aktivít bola významná účasť predsedu NKÚ SR na VI. Konferencii EUROSAI – OLACEFS v Porlamar. Na tomto podujatí viedol jeden rokovací deň venovaný kontrole životného prostredia. Aktívna účasť bola prínosom pre NKÚ SR a zároveň reprezentáciou NKÚ SR a Slovenska pred zahraničnými partnermi na svetovej úrovni.

VI. Konferencia EUROSAI – OLACEFS v Porlamar

NKÚ SR aktívne prezentoval pokrok v oblasti výkonu kontroly aj na ďalších medzinárodných podujatiach. Napríklad na rokovaní prezidentov NKI členských krajín EÚ a EDA v Budapešti predseda NKÚ SR prezentoval v rámci témy zameranej na nezávislosť NKI podporu nezávislosti NKI vyplývajúcu z Limskej deklarácie, smerníc o zásadách kontroly a Mexickej deklarácie o nezávislosti NKI. Navrhol, aby Kontaktný výbor prijal vyhlásenie podporujúce nezávislosť NKI. Tento návrh sa stretol s priaznivým ohlasom. S podporou viacerých NKI a EDA bolo schválené vyhlásenie Kontaktného výboru k nezávislosti NKI.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín EÚ a EDA v Budapešti

V rámci regionálnej spolupráce sa NKÚ SR aktívne zúčastňuje pravidelných ročných stretnutí vedúcich predstaviteľov NKI stredo európskych krajín Vyšehradskej skupiny (Česko, Poľsko, Maďarsko, Slovensko) spolu s Rakúskom a Slovinskom. Predmetom stretnutia v roku 2009 v Zakopanom bola téma zodpovednosť NKI pri predkladaní výročných správ o činnosti, bilaterálna a multilaterálna spolupráca a ďalšie témy.

Stretnutie vedúcich predstaviteľov NKI krajín V4, Rakúska a Slovinska v Zakopanom

NKÚ SR zorganizoval prijatie prezidenta a členov EDA počas ich výjazdového zasadnutia v Bratislave. Návštevu prijal predseda NKÚ SR so zástupcami úradu. Prezidenta a členov EDA oboznámil s novými prístupmi NKÚ SR ku kontrole, ale aj so životom v úrade. Prezident EDA ocenil spoluprácu medzi NKI, obzvlášť pri podpore vysokej kvality a efektívnosti kontrolných činností prostredníctvom spoločných kontrolných štandardov.

Prijatie prezidenta a členov Kolégia EDA v Bratislave

Hlavným prínosom medzinárodných aktivít NKÚ SR bol rozvoj bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov s inštitúciami rovnakého zamerania v celosvetovom rozsahu, zvyšovanie kvality a efektívnosti kontrolnej činnosti na základe získavania a výmeny odborných informácií a skúseností, ako aj zvyšovanie medzinárodného kreditu SR v oblasti kontroly. Predseda NKÚ SR a generálny audítor Štátneho kontrolného úradu Vietnamskej socialistickej republiky uzavreli dohodu o spolupráci medzi NKI oboch krajín. Dohoda bola podpísaná pri príležitosti prijatia delegácie prezidenta Vietnamskej socialistickej republiky prezidentom SR v Prezidentskom paláci. Predmetom dohody je najmä výmena skúseností z metodiky kontroly, štandardov, praxe a implementácie postupov v oblasti štátnej kontroly a zabezpečenia súladu s medzinárodnými kontrolnými štandardami a najlepšou praxou.

Návšteva NKI Vietnam na NKÚ SR

Podpis dohody o spolupráci s NKI Vietnam za účasti prezidentov oboch republík

Tradične dobré vzťahy NKÚ SR rozvíjal s NKI Českej republiky a NKI Poľska. Na prijatí viceprezidenta NKI Českej republiky podpredsedami NKÚ SR dominovala téma kontroly Štátnej pokladnice. Na prijatí predsedu NKÚ SR prezidentom NKI Poľska sa diskutovalo najmä o hodnotení kvality kontroly a možnostiach vzájomnej spolupráce.

*Prijatie viceprezidenta NKÚ, ČR
s delegáciou v Bratislave*

Prijatie u prezidenta NKI Poľska vo Varšave

Ťažisko medzinárodných aktivít sa postupne presunulo do oblastí vzdelávacieho charakteru. NKÚ SR začal realizovať rámcovú spoluprácu s NKI Nórska v oblasti vzdelávacích aktivít plánovaných najmä na rok 2010 s cieľom zvýšenia kvality a efektívnosti pôsobenia NKÚ SR pri plnení svojho poslania.

Významným prínosom pre NKÚ SR boli praktické skúsenosti získané z medzinárodnej paralelnej kontroly s NKI Nemecka zameranej na výstavbu diaľnic. Počas pracovných stretnutí so zahraničnými partnermi bola dohodnutá ďalšia spolupráca pri výkone dvoch medzinárodných paralelných kontrol s NKI Poľska, ktoré sa začnú v roku 2010.

Nemenej významnou bola aj činnosť zástupcov NKÚ SR na rokovaní medzinárodných pracovných zoskupení pri prezentovaní práce NKÚ SR a podieľaní sa na tvorbe strategických dokumentov INTOSAI, EUROSAI a Kontaktného výboru, ktoré budú schválené na Kongrese INTOSAI v roku 2010.

Dôležitou súčasťou medzinárodných aktivít NKÚ SR bolo plnenie úloh vyplývajúcich z NKÚ SR z pozície vnútorného audítora EUROSAI so sídlom v Madride (viď bod 2.3 tejto správy).

Prínosom v oblasti kontroly informačných systémov bol medzinárodný seminár „Kontrola informačných systémov a uplatňovanie kontrolných štandardov INTOSAI“, ktorý zorganizoval NKÚ SR v Bratislave. Zameranie seminára na aplikáciu medzinárodných štandardov pri kontrole IS a skúsenosti s kontrolou IS bolo ocenené zúčastnenými NKI a viedlo k rozhodnutiu uskutočniť seminár na uvedenú tému aj v roku 2010.

Seminár o kontrole informačných systémov v Bratislave

Zahraničné aktivity NKÚ SR v roku 2009 prispeli k presadzovaniu zásad nezávislej kontroly a upevňovaniu jeho postavenia v rámci EÚ.

3 Ľudské zdroje a hospodárenie

3.1 Ľudské zdroje

V roku 2009 predstavoval (k 31.12.) celkový počet zamestnancov NKÚ SR 308 zamestnancov, z toho bolo 291 zamestnancov v štátnej službe a 17 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. NKÚ SR v hodnotenom roku uskutočnil personálne dobudovanie a zlepšila sa aj veková skladba zamestnancov. V priebehu roka bola veľká pozornosť venovaná ich odbornému vzdelávaniu.

Celkove sa v roku 2009 uskutočnilo 98 vzdelávacích aktivít, z ktorých 75 bolo individuálnych a 23 skupinových. Tieto vzdelávacie aktivity spolu trvali 212 dní. Výrazným pozitívom v uplynulom roku bolo začatie realizácie projektu „Moderný a flexibilný úrad – budovanie kapacít ľudských zdrojov NKÚ SR“, ktorý je podporený z fondov EÚ nenávratným finančným príspevkom z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu zamestnanosť a sociálna inklúzia. Cieľom projektu je zvýšenie výkonnosti, zodpovednosti a motivácie zamestnancov NKÚ SR posilnením ich vedomostí, zručností a výmeny skúseností. Hlavné aktivity zahrnuté v projekte sú naplánované na obdobie troch rokov, až do júna roku 2012. V projekte sú zahrnuté školenia, kurzy a semináre zamerané na rozvoj odbornej spôsobilosti zamestnancov NKÚ SR, najmä kontrolórov. V projekte sú naplánované aj odborné stáže v partnerských inštitúciách EUROSAL.

V roku 2009 pokračoval proces realizácie národného projektu „Kontrolórsky informačný systém NKÚ SR – elektronické služby NKÚ SR“ schválením Žiadosti o NFP a v novembri bola uzavretá zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Celý projekt bude financovaný z prostriedkov Operačného programu informatizácia spoločnosti s predpokladom ukončenia v roku 2011. Realizácia a následne využívanie tohto informačného systému verejnej správy je v súlade s Národnou koncepciou informatizácie verejnej správy. Cieľom projektu je implementácia elektronických služieb NKÚ SR prostredníctvom zavedenia nového informačného systému na podporu procesov úradu.

V závere roka 2009 NKÚ SR požiadal vybrané NKI o dobrovoľné nezávislé posúdenie (peer review) niektorých vnútorných procesov, kontrolných postupov a metód, ako aj Koncepcie rozvoja NKÚ SR s cieľom skvalitnenia činnosti a zdokonalenia stratégie jeho ďalšieho rozvoja.

3.2 Rozpočtové hospodárenie NKÚ SR

Zákonom o ŠR na rok 2009 boli pre kapitolu NKÚ SR schválené, ako záväzné ukazovatele, príjmy vo výške 9 959,00 EUR a výdavky vo výške 8 171 982,00 EUR. Rozpočet výdavkov na rok 2009 bol v priebehu roka rozpočtovými opatreniami upravený na sumu 8 654 823,97 EUR. V objeme celkového upraveného rozpočtu výdavkov boli zahrnuté aj prostriedky určené na investičné akcie NKÚ SR presunuté zo zdrojov roku 2007 a roku 2008 vo výške 829 847,97 EUR. V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy boli v rozpočte kapitoly vykonané tri rozpočtové opatrenia.

Skutočné čerpanie výdavkov upraveného rozpočtu v roku 2009 bolo vo výške 8 663 831,39 EUR, čo predstavovalo 100,1 % upraveného rozpočtu kapitoly. Došlo k oprávnenému prekročeniu limitu výdavkov o prostriedky z poistného plnenia, ktoré povoľuje zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Najväčší podiel na čerpaní výdavkov, 74,84 %, predstavovali osobné náklady a to mzdy 4 856 673,82 EUR, poistné a príspevok do poisťovní 1 600 631,42 EUR a bežné transfery – odchodné a nemocenské dávky 26 775,10 EUR. Prevádzkové výdavky (cestovné, energie, materiál, dopravné, opravy a údržba, nájomné, služby a výdavky na členské príspevky tuzemským i medzinárodným organizáciám) predstavovali 12,09 % celkového objemu čerpaných výdavkov.

Kapitálové výdavky boli čerpané vo výške 1 132 696,88 EUR, t.j. 13,07 % celkových čerpaných výdavkov. Finančné prostriedky sa použili na obstaranie výpočtovej techniky, telekomunikačnej techniky, obstaranie poplachového systému k budove v Bratislave, nákup služobných motorových vozidiel, rekonštrukciu časti budovy v Bratislave.

Príjmy rozpočtu NKÚ SR v hodnotenom období dosiahli 24 781,16 EUR, t.j. 248,83 % pôvodne rozpočtovaných príjmov. Dôvodom vysokého plnenia príjmov sú príjmy získané z prenájmu budov a priestorov. V dosiahnutých príjmoch je aj náhrada z poistného plnenia, o ktorú bolo možné, podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, prekročiť čerpanie rozpočtu výdavkov.

Kapitola NKÚ SR dodržala všetky záväzné ukazovatele pre rok 2009 vrátane rozpočtových opatrení vykonaných v priebehu roka.

3.3 Vnútorný audit

Vnútorný audit bol vykonávaný podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite vrátane prípravy a tvorby plánu a ročnej správy o činnosti vnútorného auditu. Vnútorný auditor NKÚ SR vykonal v roku 2009 audit zhodnotenia smerníc súvisiacich s finančným riadením NKÚ SR a analýzu úplnosti, správnosti a účelnosti úpravy smerníc finančného riadenia NKÚ SR, audit efektívnosti výkonu vnútorných kontrol vykonávaných príslušnými riadiacimi pracovníkmi NKÚ SR, vnútorný audit súladu dodržania postupov verejného obstarávania vykonaného v roku 2008 na NKÚ SR a kontrolu hospodárenia NKÚ SR ako následnú finančnú kontrolu za rok 2008.

4 Aktivity NKÚ SR plánované na roky 2010 – 2012

V strategickej orientácii svojej kontrolnej činnosti v období rokov 2010 – 2012 bude NKÚ SR naďalej klásť dôraz na kontrolu prostriedkov EÚ s cieľom napomáhať ich efektívnemu čerpaniu. Významnú časť svojich kontrolných kapacít bude venovať kontrole celospoločensky významných tém, vrátane tém súvisiacich s plnením opatrení prijatých na riešenie hospodárskej krízy a ozdravenie ekonomiky štátu s cieľom aktívne napomáhať prekonávaniu, resp. zmierňovaniu negatívnych dopadov.

Veľkú pozornosť bude NKÚ SR tiež venovať kontrolnej činnosti v oblasti územnej samosprávy a vykonávaniu medzinárodných kontrolných akcií a ďalších činností vyplývajúcich z kongresov INTOSAI, EUROSAI a dohôd s partnerskými NKI a EDA. Systematicky a plánovite bude zabezpečená aj priebežná kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcimi kontrolnými akciami.

Záver

NKÚ SR v roku 2009 svojou činnosťou dôsledne uplatňoval svoju pôsobnosť podľa ústavy SR a zákona o NKÚ SR. V rámci kontrolnej činnosti sa v najväčšej miere orientoval na čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a na celospoločensky významné tematické okruhy s cieľom poskytovať príslušným orgánom potrebné informácie pre prijatie účinných opatrení na riešenie nedostatkov a skvalitnenie riadenia v oblasti verejných financií.

V súlade so zákonom o NKÚ SR splnil úlohy vyplývajúce z pozície orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo ŠF a orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení projektu a pomoci z KF pre programové obdobie 2004 – 2006. Úspešne tiež splnil úlohu vnútorného audítora EUROSAI.

V kontrolnej činnosti pokračoval v prehľbovaní uplatňovania medzinárodných kontrolných štandardov INTOSAI a využití dobrej praxe partnerských NKI na podmienky SR. V nadväznosti na závery kongresov INTOSAI a EUROSAI a v súlade so vzájomnými dohodami pokračoval v spolupráci s NKI a EDA v oblasti zjednocovania postupov a metód práce v podmienkach globálnych finančno-ekonomických vzťahov.

NKÚ SR, ako štátny orgán, ktorý je vo svojej kontrolnej činnosti nezávislý, bude aj v nasledujúcom období svoju pôsobnosť uplatňovať tak, aby účinne napomáhal kontrolovaným subjektom a príslušným orgánom verejnej správy a územnej samosprávy pri riešení problémov v oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami a nakladania s verejným majetkom.

Bratislava marec 2010